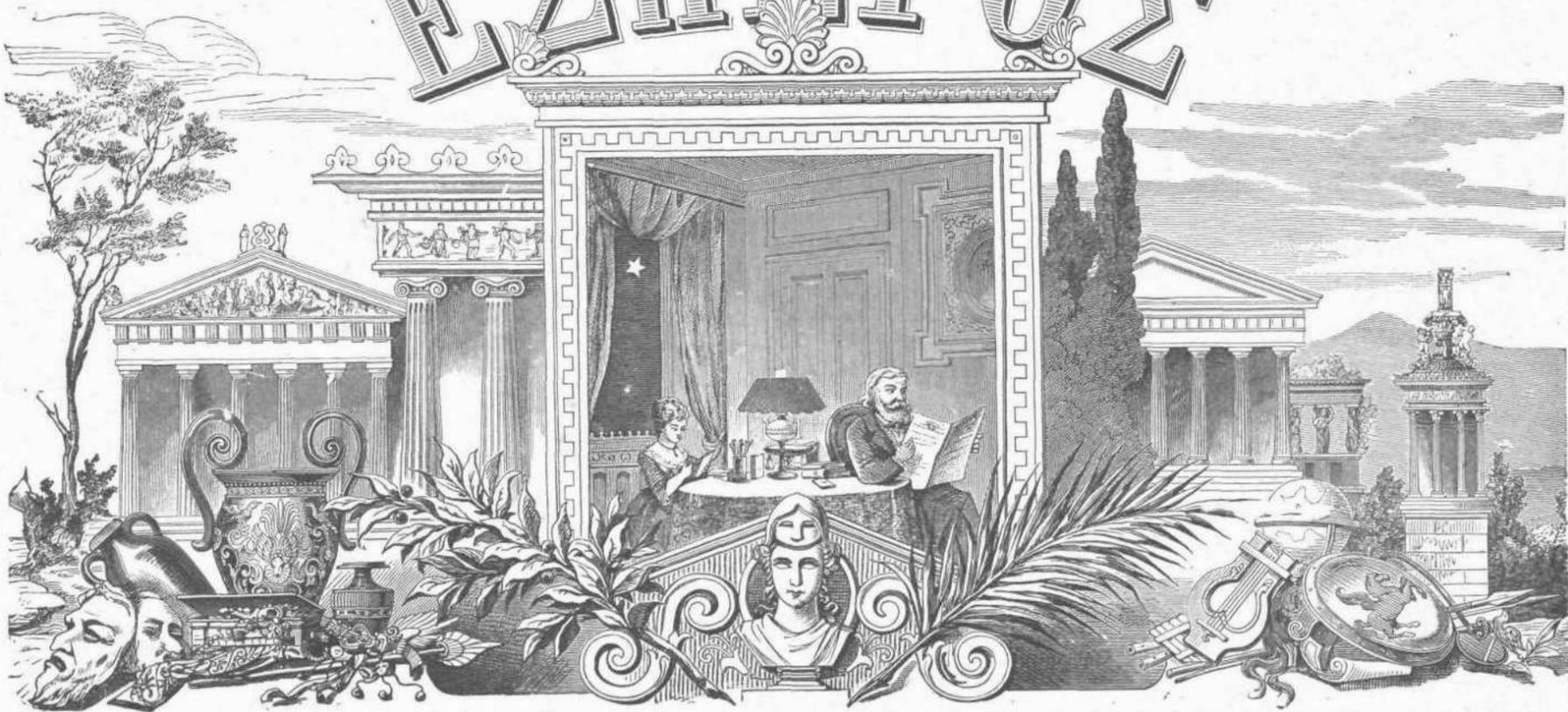


# ΕΣΠΕΡΟΣ



Ἔτος Γ'.

Ἐκδίδεται  
τῆ 1/13 καὶ 15/27.  
ἐτάστου μηνός.

➔ Εν ΛΕΙΨΙΑ τῆ 113 Ἀπριλίου 1884 ➔

Τιμὴ ἑτησία  
προπληρωμένη  
εἰς χρυσόν.

Φράγκ. 40.  
Μάρκ. 32.  
Ρούβλ. 16.

Ἀρ. 71.

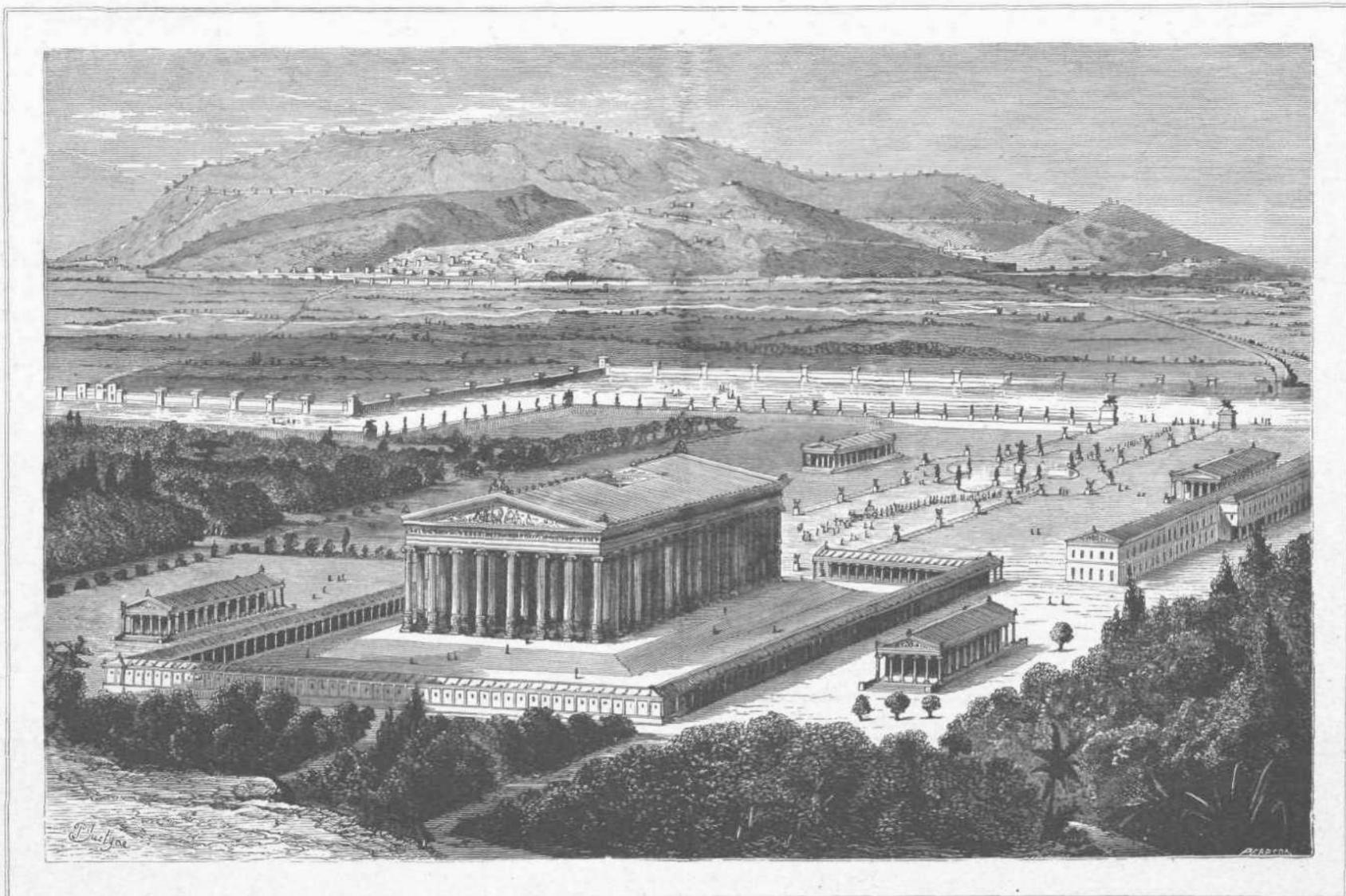
## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ὁ ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος ἐν Ἐφέσῳ. — Ἡ Ἐλαία ἐν Εὐρώπῃ καὶ Καλιφορνία. — Ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασίλισσα τῆς Ρουμανίας. — Περὶ ὄλισθου. — Ἡ Ἰμογένη καὶ ὁ Ἰάχμος ἐν τῷ δράματι "Κυβελίγγ" τοῦ Σαιξπήρου. — Ἡ Φλωρεντία. — Ἡμερολόγιον τοῦ εἰς ἄνω Αἴγυπτον ταξιδίου κατὰ τὸ ἔτος 1868. — Ὁ καπετὰν Γιάννης. Διήγημα (συνέχεια). — Συμπόσιον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ῥωμαίοις. — Ἡ ἐν Σοφία

ἑσπερίς. — Οἰκονομικὴ Ἐπιθεώρησις. — Διάφορα. — Αἰτίγματα καὶ λύσεις. — Γραμματοκλιώτιον.

## ΕΙΚΟΝΕΣ.

Ὁ ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος ἐν Ἐφέσῳ. — Ἐλισάβετ, βασίλισσα τῆς Ρουμανίας. — Κάρολος Α', βασιλεὺς τῆς Ρουμανίας. — Ἡ Ἰμογένη καὶ ὁ Ἰάχμος. — Ἐσπέρα ἐν Φλωρεντία. — Ἡ ἐν Σοφία ἑσπερίς.



Ο ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ ΕΝ ΕΦΕΣΩ.

Ο ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ ΕΝ ΕΦΕΣΩ.

Ἰπὸ J. T. Wood.

(Μετὰ εἰκόνας, ὄρα σελ. 353.)

Δημοσιεύοντες σήμερον τὴν εἰκόνα τοῦ ἐν Ἐφέσῳ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος, ἀνεκσκευασμένου κατὰ τὰς ἐγχειρητικὰς περιγραφάς, δὲν κρίνομεν ἀπο σκοποῦ νὰ παραθέσωμεν καὶ τὴν σύντομον περιγραφὴν τοῦ δεινοῦ Ἀγγλοῦ ἀρχαιολόγου J. T. Wood, ὅστις εἶναι ὁ τὸν μεγαλοπρεπῆ τοῦτον ναὸν ἀνακαλύψας καὶ διὰ ἀπρόσπυτον καὶ πολυχρόνιον κόπον ἀνασκάψας. Ἐστὶ πολλὰ λίαν ἐπιπόνητος ἔργασίας καθήκων ὁ ἐπιμελὴς ἀρχαιολόγος εἰς ἀνασκαφὴν τοῦ χώρου, δὲν κατεῖχεν ὁ θαυμασιὸς ναός. Τὰ πλεῖστα τῶν ἐν αὐτῷ ἀνακαλυφθέντων ἀντικειμένων, ὅσα ἤτο δυνατόν νὰ μετακομιθῶσι, κοσμοῖσι σήμερον τὰς αἰθούσας τοῦ ἐν Λονδίῳ Βρετανικοῦ Μουσείου.

Ἡ ὄψη ἐν Ἐφέσῳ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος ἦτο, ὡς γνωστόν, ἐν τῶν ἐπὶ τῶν θαυμάτων τοῦ κόσμου. Περὶ τοῦ μεγαλοπρεποῦς τούτου ναοῦ πολλοὶ ἔγραψαν συγγραφεῖς καὶ τινες περιέγραψαν αὐτὸν λεπτομερῶς. Ἐκ τούτων ὁ Πλίνιος ἔχει τὴν καλλιτέραν περιγραφὴν, ἣτις συνάδει πληρέστατα πρὸς τὰ σήμερον σωζόμενα λείψανα τοῦ ναοῦ, ἐξ ὧν εὐκόλως δυνάμεθα νὰ τὸν φαντασθῶμεν ἐν ὅλῳ αὐτοῦ τῇ τελευτήτῃ.

Ὁ ναὸς ἦτο τοσοῦτον μεγάλων διαστάσεων, ἡ θέσις αὐτοῦ ἐν τῇ πεδιάδι τῆς Ἐφέσου ἦτο τοσοῦτον ἐκτεθειμένη, καὶ ἡ καταστροφὴ αὐτοῦ τοσοῦτον μεγάλη ὑπῆρξεν, ὥστε τὰ ὀλίγα λείψανα, ὅσα ἐξ αὐτοῦ ὑπελείφθησαν, ἔμειναν κεκαλυμμένα ἐπὶ δεκατέσσαρας ἑκατονταετηρίδας, καὶ αὐτῇ ἔτι ἡ θέσις τοῦ ναοῦ ἦτο ἀγνωστός.

Τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος, ποῦ εἶναι ὁ ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος, ἀνέλαβον ἐγώ. Πρὸς τοῦτο μεγάλῃν εἶχον ἀνάγκην ἔργων καὶ οὐλοκλήρου στρατοῦ ἐργατῶν, διότι ἐπρόκειτο νὰ ὀρυχθῶσι χάνθακες βάθους ἀπὸ 12 μέχρις 25 ποδῶν. Οἱ χάνθακες οὗτοι ἐσκάπτοντο πολλὰς ἐν ἐδάφει μαλακῆ, ὥστε ἀνά πᾶσαν στιγμὴν φύθος ὑπῆρχε καταπτώσεως τῶν ἀστρίκτων χωμάτων. Ἀφ' οὗ ἐπὶ ἐν ὀλόκληρον ἔτος διηρμήνησα τὴν πεδιάδα τῆς Ἐφέσου, ἔλαβον παρὰ τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου ἐντολήν νὰ καθαρίσω τὸ ἀρχαῖον ὄρειον, ἐνθα εὐρον μικρὸν ἀνδριάντα τοῦ Ῥωμαίου αυτοκράτορος Λουκίου Οὐέρου, καὶ τινὰς ἐπιγραφὰς μεγάλου ἐνδιαφέροντος. Τὰ ἐδώλια τοῦ Ὀρείου ἦσαν καλῆς διατηρήσεως, ἀλλὰ τὸ προσχέλιον εἶχε καταπέσει, ὡς καὶ οἱ κίονες οἱ ἐκ μαρμαρίου καὶ μέρος τοῦ ἐπιστηγάματος. Ἡ διάμετρος τοῦ θεάτρου τούτου ἦτο 153 ποδῶν, ἡ δὲ χωρητικότης αὐτοῦ 2500 ἀνθρώπων.

Παρὰ τὸ ὄρειον εὐρέθησαν τὰ εἰρηπία οἰκοδομήματος, τὸ ὅποιον, ὡς ἐγὼ ὑποθέτω, ἦτο ὁ τάφος τοῦ Ἁγίου Λουκᾶ. Τὸ οἰκοδομημα τοῦτο ἀγχιματός κυκλικὸ ἐκοσμεῖτο διὰ δεκαεὶ μαρμαρίνων κίωνων. Εἰς τὸ ἄνω μέρος ἐνός τῶν παραστατῶν τῆς πύλης ἦτο γελυμμένος μέγας σταυρὸς καὶ ταῦρος ἔχων σταυρὸν ἐπὶ τῆς βάχεως· ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ παραστατοῦ ἦτο ἄλλοτε ἡ μορφή ἀνδρός (ὡς ὑποθέτω αὐτοῦ τοῦ ἁγίου). Τὰ πάντα σχεδὸν ἦσαν ἐξηλειμμένα, ἐσώζετο δὲ μόνον ὁ φρενὸς κύκλος, ὁ περιβάλλων τὴν κεφαλὴν τοῦ ἁγίου καὶ ὁ δοῦς, τὸ ἐμβλημα τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ. Τοῦτο μ' ἔφερξεν εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὅτι τὸ οἰκοδομημα ἦτο ἡ ὁ τάφος τοῦ ἁγίου ἢ ναὸς ἀφιερωμένος αὐτῷ.

Αἱ ἐν τῷ ὄρειῳ γενόμενα ἀνακαλύψεις παρεκίνησαν τὸ συμβούλιον τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου ἵνα μοὶ χορηγηθῆ ἱκανὸν χρηματικὸν ποσὸν πρὸς ἀνασκαφὴν τοῦ μεγάλου θεάτρου. Διὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην προσέλαβον 70 ἄνδρας, ὅστινες ὅμως φύσει ὀλίγον μόνον εἰργάζοντο. Ἡμέραν τινὰ οἱ ἡμίσεις ἐξ αὐτῶν ἀποουσίασαν ἐντελῶς· ἠρώτησα περὶ τῆς αἰτίας, καὶ

εἰς ἐξ αὐτῶν, εὐλικρινέστερος τῶν ἄλλων, μοὶ εἶπεν ὅτι παρευρέθησαν εἰς τὴν ταφὴν ἀνθρώπου, νεκροῦ εὐρέθεντος παρὰ τὸ θεάτρον καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον δολοφονηθέντος. Τὴν ἐπιποσάν ὄλοι οἱ 37 ἐργάται οὗτοι ἐφυλακίσθησαν καὶ ἐκρατήθησαν ἐπὶ πέντε βλας ἡμέρας, ἀλλ' ὅμως ὁ φρενὸς ἢ οἱ φρενεῖς δὲν ἀνεκαλύφθησαν. Ἐν τοσοῦτῃ αἱ ἐργασίαι ἀπροχώρουον βραδέως. Ἡ σκηνὴ τοῦ θεάτρου εὐρίσκατο μετὰ τοῦ προσκηνίου καὶ ἄλλων εἰρηπίας εἰς βάθος πολλῶν ποδῶν. Αἱ διαστάσεις τοῦ θεάτρου τούτου ἦσαν κολλοσιαίαι· κατὰ τοὺς ἀκριβεῖς ὑπολογισμοὺς μοὶ τὸ θεάτρον εἶχε διάμετρον σχεδὸν 500 ποδῶν καὶ ἠδύνατο νὰ περιλάβῃ περίπου 25 χιλιάδας θεατῶν. Καὶ σήμερον ἐστὶ τὸ ἐν εἰρηπίας κατακείμενον τοῦτο οἰκοδομημα φέρει τὸν τύπον τῆς μεγαλοπρεπείας καὶ μαρτυρεῖ τὸ μεγαλεῖον τῆς ἀρχαίας Ἐφέσου. Πλέον τῶν 110 ἐπιγραφῶν — τῶν πλείστων Ἑλληνικῶν, καὶ ὀλίγων μόνον λατινικῶν — εὐρέθησαν ἐνταῦθα· ἐντετειχισμένη ἐν τῷ τοίχῳ τῆς μεσημβρινῆς εἰσόδου εὐρον τὴν μεγαλύτεραν ἐπιγραφὴν, ἣτις ποτὲ ἀνεκαλύφθη ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Τὸ ἐν μόνον τμήμα τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης, ὅπερ μετεκομίσθη εἰς Σμύρνην, ἐξήρτησε τέσσαρας τόνους. Ἡ μεγάλη αὕτη ἐπιγραφὴ εἶναι σπουδαιότατη, διότι περιέχει κατάλογον πολλῶν χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν εἰκόνων καὶ ἀναθημάτων, τὰ ὅποια πλούσιος τις Ῥωμαῖος, ὀνόματι Βίθιος Σαλονιτάρης ἀφιέρωσε τῇ Ἐφεσείᾳ Ἀρτέμιδι. Αἱ εἰκόνας εἶδει ν' ἀναρτηθῶσιν ἐν τῷ ναῷ καὶ αὐτὴν τὴν γενέθειον τῆς θεᾶς ἡμέραν (25 Μαΐου)· κατ' ἄλλας δὲ τελετὰς τὰς εἰκόνας ταύτας περιέφερον ἐν πομπῇ ἱερεῖς τοῦ ναοῦ ἐν λαμπρᾷ συνοδείᾳ μέχρι τῆς πόλης τῆς Μαγνησίας, ἐνθα περιέμενον αὐτοὺς νέοι πολῖται, ὅψ' ὦν συνοδεύομένη ἡ πομπὴ μετέβαινε εἰς τὸ θεάτρον. Ἡ ἐπιγραφὴ ἀναφέρει καὶ περὶ ἀργυρῶν θωμῶν τοῦ Δημητρίου, οἵτινες ὅμως ἐστήθησαν ἐν τῷ ναῷ πνυτήκοντα ἔτη μετὰ ταῦτα. Ἡ ἐποχή, καθ' ἣν ἐξαράχθη ἡ ἐπιγραφὴ, εἶναι τὸ ἔτος 104 μ. Χρ. Ὁ Ἅγιος Παῦλος εὐρίσκατο ἐν Ἐφέσῳ ἀπὸ τοῦ ἔτους 54—57 μ. Χρ.

Ἡ ἀνακάλυψις τῆς λίαν περιέρχου ταύτης ἐπιγραφῆς διεύθυνε τὰς ἐρεῦνας μου. Ὡς ὀρυχθῆσαν εἰς τὸν πύλον τῆς πόλεως, ἐκείθεν δὲ ἐπροχώρησα ἀνασκάπτων μέχρις οὗ ἐφθασα εἰς τείχος, ὅπερ ὑπέλαθα ὡς τὸν περιβόλον τοῦ ναοῦ. Ἐξ ὅλα ἔτη κατέγινον εἰς τὰς προκαταρκτικὰς ἐργασίας καὶ μετὰ τὰς ἐπιπέδους μετέβην κατὰ τὸ θέρος εἰς Ἀγγλίαν, ὅπως προμηθευθῶ τὰ ἀναγκαῖα χρήματα πρὸς ἐντελῆ τὸν ναὸν ἀνασκαφῆν. Οἱ σύμβουλοι τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου, ἐν οἷς συγκαταλέγετο καὶ ὁ διάσημος ἱστορικός τῆς Ἑλλάδος Γεώργιος Γρότε, ἀπεφάσαν νὰ προδῶσιν εἰς τὰς ἀνασκαφάς, καὶ κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον μετέβην πάλιν εἰς Ἐφεσον, ἵνα ὀρύξω βάθει φρέατα ἐντός τοῦ περιβόλου καὶ καθαρίσω τὸν ὅλον χώρον. Τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ ἔτους τούτου (1869) εἰς τῶν ἐργατῶν μου ἀνεκάλυψε μαρμαρόστυρον εἶδος ἔχον πάχος δύο ποδῶν. Τώρα πλέον ἤμην ἐθέσιος ὅτι εὐρίσκον ἐν τῷ ναῷ. Ἡ ἐπιποσα ἦτο ἡ πρώτη τῶν τριῶν ἡμερῶν τοῦ θαύματος, καθ' ἣς οὐδεὶς Τοῦρκος ἐργάζεσται. Ὅλοι οἱ ἐργάται μου ἐπομένως ἀπῆλθον εἰς Σκάλα-νόβαν (τὴν ἀρχ. Νεάπολιν). Εὐχολον εἶναι νὰ φαντασθῆ τὴν τὴν ἀνοσημονίαν μου, ἠναγκασμένου ὄντος νὰ περιμένω τὴν ἐπάνοδον τῶν ἐργατῶν, οἵτινες μετὰ τὴν ἔορτὴν ἦσαν ἐπὶ ὀκνηρότεροι εἰς τὴν ἐργασίαν. Τέλος ἦλθον καὶ οὗτοι καὶ ἡ καθάρσις τοῦ εἴδατος ἤρτατο. Δὲν ἐνόησα νὰ καταχρασθῶ τῆς ἀνοχῆς τῶν ἀναγνωσῶν μου διὰ τῆς περιγραφῆς ὅλων τῶν περιπετειῶν τῆς ἐπιπόνου ταύτης ἐργασίας· ἀρχεῖ

νὰ εἶπω ὅτι πέντε βλας ἔτη εἰργάσθη ἐν τῷ περιβόλῳ, ἀνασκάπτων καὶ καθαρίσων τὰ ἀρχαῖα λείψανα ἀπὸ τῶν καλυπτόμενων αὐτὰ χωμάτων. Οἱ μῆνες τῆς ἐργασίας ἦσαν ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου μέχρι τοῦ Μαΐου μετ' ὀλίγας μόνον ἕνεκα τῶν ἐορτῶν διακοπῆς. Τέλος ἀνασκαφέντος ὄλου τοῦ ναοῦ, εὐρέθη ὅτι τὸ μὲν πλάτος τοῦ ἦτο 164 ποδῶν, τὸ δὲ μήκος τοῦ 342 ποδῶν. Ἐκαστὸν κίονος ἀπατέλου τὸ περιστόλιον αὐτοῦ· τριάκοντα ἐξ τῶν κίωνων τούτων εἶχον ἐπὶ τῶν βάθρων αὐτῶν ἐγκεκαρσιμμένας μορφὰς φυσικοῦ μεγέθους· οἱ λοιποὶ δὲ ἦσαν βραδύτοι μόνον. Ἡ διάμετρος αὐτῶν ἦτο ἐξ ποδῶν, τὸ δὲ ὕψος, 60 ποδῶν· οἱ τοῖχοι τοῦ σπηλοῦ, ἐν ᾧ ἔκειτο τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀρτέμιδος, εἶχον πάχος 6 ποδῶν. Ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν ἀπεδείχθη ὅτι τρεῖς ἦσαν οἱ ἀλλεπαλλήλους ἀνεγερθέντες ναοί, ὧν ὁ ἀρχαιότερος ἦτο πιθανόν ὁ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Κροίσου κτισθείς, τοῦ διὰ τὸν μέγαν αὐτοῦ πλοῦτου συντελέσαντος εἰς τὴν οἰκοδομίαν αὐτοῦ. Ὁ δευτέρος ναὸς ἐκτίσθη 3½ περίπου πόδας ὑψηλότερον τοῦ πρώτου, ὁ δὲ τρίτος ἦτο ὁ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου οἰκοδομηθείς εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ὑπὸ τοῦ Ῥοστρούτου κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεως τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐμπροσθέντος. Τῷ τρίτῳ τοῦτῳ ναῷ ἀνήκουσι τὰ πλεῖστα τῶν ἐν τῷ Βρετανικῷ Μουσείῳ εὐρίσκόμενον σήμερον ἀρχαίων. Ἐγείρετο ὁ ναὸς ἐπὶ ὕψους, πρὸς τὸ ὄριον ἀνεκατασκευασθῆναι λίθιναι θωμίδες. Ἡ ζωφόρος τοῦ μεγαλοπρεποῦς τούτου ναοῦ ἦτο κεκοσμημένη διὰ παραστάσεων ἐκ τοῦ θίου τοῦ Ἡρακλέους καὶ τοῦ Θηρέως.

Μέρος τῶν τοιχωμάτων τοῦ ναοῦ εἴμενον ἐν τῇ θέσει του, καὶ ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ σπηλοῦ οἱ πρώτοι Χριστιανοὶ ἐπιπέδθησαν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα νὰ κτίσωσιν ἐκκλησίαν· ἔκτισαν τοίχωμα ὑψηλὸν καὶ ὀκατόν, ὅτε οἰσμοὶ ἐπισυμβῶς κατέρρηεν τὴν οἰκοδομήν ταύτην. Φαίνεται ὅτι ἔκτοτε ἐγκατελείφθη ἡ ἰδέα τῆς ἀνεγέρσεως ἐκκλησίας.

Ὀλίγον ἄνωθεν τοῦ ναοῦ εἰς βάθος μόλις πέντε ποδῶν ἀνεκαλύφθη πρῶτα τινὰ πύλον ἀγχιεῖον περιέχον 2600 νομίσματα τῆς ἰδ' ἑκατονταετηρίδος καὶ τινες ὄγκοι τοῦ μετάλλου, ἐξ οὗ τὰ νομίσματα ταῦτα ἦσαν κατασκευασμένα. Τὰ πλεῖστα τῶν νομισμάτων τούτων ἦσαν τῶν ἱπποτῶν τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τῆς Ἱερουσαλῆμ, τῶν ἐν Ῥόδῳ ἐγκαταστημένων. Φαίνεται ὅτι ἦτο ἐκεῖ πού ἀρχαῖον νομισματοκοπιον, διότι νομίσματα τινὰ φέρουσιν ἐγκεκαρσιμμένην τὴν λέξιν "Θεολόγος". Ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ὑπῆρχε πόλις ἡ χωρὶον, καλούμενον "Ἅγιος Θεολόγος". Ἐνταῦθα οἱ Τοῦρκοι ἵδρσαν μεγάλην πόλιν, ὡς ἀποδεικνύουσι τοῦτο τὸ μέγα τσαμίον, τὸ οἰκοδομηθὲν διὰ τῶν εἰρηπίας τοῦ ναοῦ, πολλὰ μικρότερα τεμένη καὶ τὰ λουτρά, τὰ ὅποια κινεῖται σήμερον ἐπὶ τοῦ παρακειμένου λόφου καὶ ἐν τῇ πεδιάδι. Δὲν πρέπει νὰ λησμονησωμεν ὅτι τὴν πόλιν ταύτην (Ἀυσσολοῦς) ἐκυρίευσεν τῷ 1402 ὁ περιβόητος Ταμερλάνος, ὅστις καὶ κατεῖχεν αὐτὴν ἐπὶ καιρὸν, μεθ' ᾧ ἐκυρίευσαν αὐτὴν οἱ Τοῦρκοι. Τὸ ἱσχυρὸν φρούριον μαρτυρεῖ περὶ τῆς σπουδαιότητος τῆς θέσεως ταύτης ὑπὸ ἐποψίῃ στρατηγικῇ.

Καὶ μέχρι μὲν τοῦ ἔτους 1874 αἱ ἀνασκαφαί, ὡς ἀνέφερον ἦδη, ἐξηκολούθησαν, διακοπόμεναι μόνον προσκαιρῶς· ἀλλὰ κατὰ Μάρτιον τοῦ 1874 ἐνέσκηψε χειμὼν θαυμάσιος, ὃν διεδέχθησαν βραδύται θροαί, αἰτίνας οὐκ ὀλίγας ζημίας ἐπέφερον εἰς τὰς ἀνασκαφάς, καὶ μετ' ἀνάγκασαν νὰ διακόψω τὰς ἐργασίας πρὸς μεγίστην μου δυσἀρεσκίαν. Ἐκτός δὲ τούτου καὶ τὰ χρήματα εἶχον ἐξαντληθῆ καὶ δὲν εἶχον ἐλεπίδα νέας χρηματικῆς χορηγήσεως ἐκ μέρους τῆς

Κοινοβουλίας. Κατὰ τοὺς ἀκριβεστέρους ὑπολογισμοὺς ἀπαιτοῦνται εἰσεῖτι πέντε χιλ. λίρῶν πρὸς ἀποπεράτωσιν τῶν ἀνασκαφῶν, καὶ θεαλαῖος ἢ διαπάνη τοῦ ποσοῦ τούτου ἦθελες μεγάλης χροναπολήθῃ διὰ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν εἰσεῖτι ἐντός τῆς ἡτῆς τεθαμμένον εἰρηπίας τοῦ θαυμασίου ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος ἐν Ἐφέσῳ.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικού.)

Η ΕΛΑΙΑ  
ΕΝ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΚΑΛΙΦΟΡΝΙΑ.

Τὸ προϊστορικὸν τοῦτο δένδρον τὸ πρῶτον ἀπαντᾷται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ μυθολογίᾳ, ὅτε, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Κέκρωπος, ὁ Ποσειδῶν διεμάχητο μετὰ τῆς Ἀθηνᾶς, ὅπως καταστῆ ὁ ἐφεστίας τῶν Ἀθηναίων θεός. Μυθολογεῖται ὅτι ὁ μὲν Ποσειδῶν διὰ τῆς τριαινῆς αὐτοῦ ἠνώεζεν ἐν τῷ βράχῳ τῆς Ἀκροπόλεως πηγῇ ἁλατώδη, ἡ δὲ Ἀθηνᾶ διὰ μόνης τῆς φωνῆς αὐτῆς παρήγαγε τὴν Ἑλαίαν. Εἰς τοὺς θεοὺς δὲ ἀφῆθη ἡ ἀποφασίσις, τίς ἐκ τῶν δύο πρέπει νὰ λάβῃ τὴν προστασίαν τῶν Ἀθηναίων, γινόμενος ὁ ἐφεστίας τῆς πόλεως θεός. Οἱ θεοὶ ἀπεφάνθησαν, ὅτι τὸ ὄριον τῆς γλαυκώπιδος Ἀθηνᾶς ἦτο τὸ χρησιμώτερον καὶ αὐτὴ πρέπει ν' ἀναλάβῃ τὴν προστασίαν τῆς πόλεως.

Διὰ τοῦ ἐκφραστικοῦ τούτου μῦθου ἐξηγουται αἱ προστάσεις τῶν πρώτων ἀρχηγῶν ἢ βασιλέων τῆς Ἀττικῆς, ὅπως τρέψωσι τοὺς κατοίκους ἐκ τῆς περριαιτίας, ἢ ἀνέκαθεν ἐξήρσαν, εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς καὶ τὰς εἰρημικὰς τέχνας· ὅθεν καὶ εἰς τὰ ἀρχαιότατα Ἀθηναῖα νομίσματα, καὶ εἰς τινὰ μεταγενέστερα, παρίσταται ὁ σύμβολον αὐτῶν κλάδος ἐλαίας μετὰ γλαυκός, ἐμφανιστῆς τὴν θεάν, ἣς αἱ μάλλον εὐπρόσδεκτοι θυσίαι ἦσαν αἱ τῶν αἰγῶν· τοῦτο δὲ διότι αἱ αἰγῆς εἶναι οἱ καταστροφεῖς τῶν ἐλαιοδένδρων καὶ μάλιστα τῶν νέων κλάδων. Καὶ ὁ Βιργίλιος ὀνόμασε τὴν ἐλαίαν "Olea invetrix".

Ἐν τῇ χριστιανικῇ ἱστορίᾳ τῆς Κοσμογονίας, ὡς τοῖς πᾶσι γνωστόν, ἡ ἐλαία εἶναι ἐκ τῶν σπουδαιωτέρων καὶ ἀρχαιοτάτων δένδρων ἐν τῇ ἡμετέρᾳ θρησκείᾳ· ἀπαντᾷται δὲ τὸ πρῶτον ὅτε ὁ Νῶε ἐξαπέστειλε τὴν περιστέρην ἐκ τῆς Κιβωτοῦ, καὶ αὕτη ἐπέστρεψε φέρουσα εἰς τὸν ῥάμφος αὐτῆς κλάδον ἐλαίας ὡς σημεῖον τῆς καταπαύσεως τοῦ καταλοσμοῦ. Ἡ ἐλαία καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἦτο τὸ σύμβολον τῆς εἰρήνης, ἀφθονίας καὶ τιμῆς· ἀπέδιδετο μάλιστα αὕτη καὶ μυστηριώδης ἰδιότης. Ἡ μνεία δὲ τῆς ἐλαίας ἐν τῇ Νέᾳ Γραφῇ, σχετικῶς μετὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸ ἔρος τῶν ἐλαίων, εἶναι καὶ ἄλλη ἀπόδειξις τοῦ μυστικισμοῦ, ὃν οἱ προπάτορες ἡμῶν ἀπέδιδον εἰς τὴν ἐλαίαν, μετ' ἡμῶν διαφορᾶν ὅτι ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἐδῶθη καὶ ἄλλη ἰδιότης εἰς αὐτὴν, δηλ. νὰ θεωρηθῆ καὶ "ὡς ἐμβλημα λόγης". Καὶ πράγματι τί ἄλλο δύναται νὰ ὑπάρξῃ τὸ μάλλον ἐπιβάλλον λυπηρὸν τινα ρωμαντικότητά καὶ ἰδεωθῆ μυστικισμῶν, ὅσον γεωλόγος καταφύτος ἐλαιοδένδρων; Ἐνταῦθα, ὅθεν γράφω πρὸς ὕμᾶς, ἔχω πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου χιλιάδας ἐλαιοδένδρων, ὧν οἱ κλάδοι εἰς τὴν ἐλαγίστην πνοὴν τῆς πρωϊνῆς ἀύρας ἐκτυλίττουσι τὸν μυστηριώδη ἐκεῖνον καὶ γοητευτικὸν χρωματισμὸν τοῦ λευκοφαίου καὶ ἀργυρο-σμαραγδίνου.

Ἐάν τις κατὰ πρῶτον διέλθῃ ἐλαίωνα, καὶ πρὸ πάντων εἰς κλίματα ὡς τὸ τῆς Κερκύρας καὶ τῆς Ἰταλίας, ἐνθα αἱ ἡλιακαὶ ἀκτίνες δὲν δύναται νὰ διαπεράσωσι τοὺς κλάδους τῶν ἐλαίων, ὅπως ζωογονήσωσι τὴν ὕπ' αὐτὰς παρθένον

χλόην, ἦθελεν ὀνομάσει τὸν περίπατον τοῦτον ὡς τὸν μεταχολικώτερον καὶ ρωμαντικώτερον τῆς ζωῆς του. Ταγέως ὅμως ἐξοικειοῦται καὶ τέρπεται εἰς τὸν ἄγρον τοῦτον καὶ βεβηθῆ χροματισμὸν τοῦ ἐλαιοδένδρου, ὅστις φυσικώτατα συναρμολογεῖται μετὰ τοῦ φωταυγῆος καὶ κυανοῦ τῆς Ἑλλάδος οὐρανοῦ, ὅπως ἐν Ἀγγλίᾳ μετριάξει τὴν σοβαρότητα τοῦ ὀμυγλοῦδος οὐρανοῦ τὸ κατάφυτον χορτοφόρον αὐτῆς σμαραγδίνου εἴδατος. Ποιητῆς τις, διερχόμενος ποταμοῦ ἐλαίωνος, εἶπε· "Φαίνεται ὅτι τὰ δένδρα ταῦτα διὰ τοῦ φωτός μόνον τῆς σελήνης αὐξάνουσι." Ἐπειδὴ ὅμως δὲν πρόκειται καὶ ἡμεῖς νὰ βεβησωμεν, παρὰ ἄπλος νὰ δώσωμεν κατὰ τὸ ἐνὸν μικρὸν περιγράφον τὸ ἐλαιοδένδρον ὑπὸ ἱστορικὴν καὶ ἐμπορικὴν ἔποψιν, ἐπιλαμβάνομεθα τοῦ ἔργου, πεποιθότες ὅτι πολλοὶ μετ' ἐνδιαφέροντος θ' ἀναγνώσωσι τὰς γραμμάς ταύτας. \*)

Ὁμοίως Ἀθηναῖος δύναται νὰ φαντασθῆ τὰς Ἀθηνᾶς ἄνευ τοῦ ἐλαίωνος, ἢ Κερκυραῖος τὸ μαγευτικὸν Γαστούρι μετὰ τοὺς περίε λόφους γυναικῶς ἐλαιοδένδρων. Ἐλαία ὑπῆρχον πρὸ αἰώνων καὶ θὰ ὑπάρχωσιν ἐνῶπιον δὲν καταποτισθῶσιν αἱ Ἀθῆναι καὶ ἡ Κέρκυρα. Καὶ ὅμως ἐν Ἰταλίᾳ, ἐνθα σήμερον διερχόμεθα διὰ μέσου ἀπεράντων θασσῶν ἐλαίων, καὶ ἰδίως ἐν Τοσκάνῃ, θεσφαῖοι ἡμᾶς ὁ Πλίνιος, ὅτι κατὰ τὸ 1830 ἔτος ἀπὸ κτίσεως τῆς Ῥώμης ἡ ἐλαία δὲν ὑπῆρχεν, ἀλλ' ὅτε ἀκόμη καὶ εἰς τὰ παράλια τῆς ἀπέαντος ἀκτῆς τῆς Ἀφρικῆς. Φαίνεται δὲ ὅτι οἱ Φοίνικες, οἱ ἀπόστολοι οὗτοι τῆς διαδόσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ πολιτισμοῦ ἐν τῇ τότε γνωστῇ κερδίᾳ τῆς νῦν Εὐρώπης, μετεφέρουν καὶ τὸ ἱερὸν αὐτῶν φυτὸν εἰς τὴν μεσημβρινὴν Γαλλίαν, ἀποικιοῦντες τὴν νῦν Μασσαλίαν, ἢν καὶ τὴν ἀποίκισιν τῆς πόλεως ταύτης ἄλλοι ἀποδίδουσι εἰς τοὺς Φινκαῖς. Ἐν Ἰταλίᾳ μέχρι σήμερον τὰ ἀρχαιοτάτα τῶν ἐλαιοδένδρων ὀνομαζομένη Σαρακενῶνα (Saraceni), ἐξ οὗ καταφάινεται ὅτι ἐξ Ἀσίας μετεφέρθησαν τὸ πρῶτον ταῦτα εἰς Ἰταλίαν.

Ἐπιπλέον πολλὰ γένη ἐλαιοδένδρων, ὡς π. χ. τὸ γένος "Olea europaea", ὅπερ προήχθη ἐκ τῆς "Olea ferruginea" δένδρου ἀτόχθονος τῆς βορείου Ἰνδίας καὶ τῶν Σουλεϊμανίων ὄρεων τῶν παρὰ τὴν Ἀφγανίαν. Ἡ Olea polymorpha (ἢ olivier pleureur, ὡς τὴν ὀνομάζουσιν οἱ Ἄλλοι) εἶναι τὸ πλέον καρποφόρον γένος ἐν τῇ Μεσογείᾳ, ἀξάνει εἰς ὕψος μέχρι 30 ποδῶν, καρποφορεῖ δὲ ἀνά πᾶν δευτέρον ἔτος. Ἐπίσης καὶ τὸ γένος Olea pignola καὶ Olea rostrata εὐδοκίμει εἰς τὰ παράλια· εἰς τὰ ἐσωτερία δὲ μέρη ἡ Olea Wraria προσδοεῖ· ὁ καρπὸς τοῦ γένους τούτου ἀξάνει εἰς πυκνὰς ὑμάδας (σαμπιά ἢ κουντούρας) ὡς τὰς σταφυλάς. Τὰ γένη Olea regalis, Olea corniola, Olea praecox καὶ Olea antro-

\*) Εὐχαριστῶς ἀνέγνωμεν ὅτι ὁ κ. Μ. Χαϊρέτης συνέγραψε πραγματεῖαν περὶ τῆς σταφυλομυίας, ἣτις θὰ σχηματίσῃ τὸν 800 τῶμον τῆς Ζαππειοῦ Βιβλιοθήκης. Εἶναι δὲ ἀνεξήγητον πᾶς τὸ πῶμα τοῦτο, ἂν καὶ βραδύθεν πρὸ τεσσάρων ἔτων, δὲν ἐξεδῶθη εἰσεῖτι. Τοῦτο περιέμενον νὰ μῆθωμεν παρὰ τῆς Ἑπιτροπῆς τῶν Ὀλυμπίων. Ὁποδὴποτε ὅμως οἱ ἐνδιαφερόμενοι κτηματαί τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν νήσων κέντηται ἦδη πολὺτον πραγματεῖαν περὶ τῆς καλλιέργειας τῆς σταφυλομυίας παρ' ἐμπειροῦ ἀνδρός, δὲν ἐξεδῶθη εἰσεῖτι. Τοῦτο περιέμενον νὰ μῆθωμεν παρὰ τῆς Ἑπιτροπῆς τῶν Ὀλυμπίων. Ὁποδὴποτε ὅμως οἱ ἐνδιαφερόμενοι κτηματαί τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν νήσων κέντηται ἦδη πολὺτον πραγματεῖαν περὶ τῆς καλλιέργειας τῆς σταφυλομυίας παρ' ἐμπειροῦ ἀνδρός, δὲν ἐξεδῶθη εἰσεῖτι. Τοῦτο περιέμενον νὰ μῆθωμεν παρὰ τῆς Ἑπιτροπῆς τῶν Ὀλυμπίων. Ὁποδὴποτε ὅμως οἱ ἐνδιαφερόμενοι κτηματαί τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν νήσων κέντηται ἦδη πολὺτον πραγματεῖαν περὶ τῆς καλλιέργειας τῆς σταφυλομυίας παρ' ἐμπειροῦ ἀνδρός, δὲν ἐξεδῶθη εἰσεῖτι. Τοῦτο περιέμενον νὰ μῆθωμεν παρὰ τῆς Ἑπιτροπ

κων, λιθαρίων και κεραμίων κεράμων μετ' αρκετής ποσότητος λιπάνσεως· απ' ου δε ο λάκκος καλυφθή διά χώματος, είναι ανάγκη να καλύπτηται ο περι τον κορμόν χώρος της επιφανείας διά άχρόου ή χρότου· ωσαύτως ανάγκη είναι να ανοιχθή περί το δένδρου μικρός αυλας εις απόστασιν δύο ποδών, όπως προφυλάττεται αυτό εκ της ξηρασίας. Εμπράκτως είναι παραδεχόμενον, ότι ή χρῆσις του μεταξύ των ελαιόδένδρων χώρου εις σποράν αίτου ή λαχανικών έναλ-

εκ του οίκου των Χοενζόλερν, του οίκου εκείνου, ή άνήκει και ο αυτοκράτωρ της Γερμανίας. Έκθρονισθέντος εν έτει 1866 του ήγεμόνος Κούζα, και αποποιηθέντος του δουκός της Φιλάνδρας τον θρόνον, εξέλεγή ήγεμόν ο Κάρολος, οστις ήμα τή αναρρήσει αυτό και τον νόμον κατέστησε σεβαστόν και την ιδιαιτέραν αυτού προσοχήν επέστησεν εις την στρατιωτικήν της χώρας διοργάνωσιν, ή όφείλονται τα τελευταία λαμπρά κατορθώματα. Γνωστόν είναι ότι

Ο βασιλεύς Κάρολος είναι σήμεραν άνηρ ηλικίας 45 έτων, σοβαρού χαρακτήρος και ευγενής λίαν τους τρόπους· έννομφεύθη δε την θασίλισαν εν έτει 1869. Αί σήμεραν παρατιθέμεναι εικόνες κατασκευάσθησαν εκ φωτογραφιών του Βουκουρεστίου.



ΕΛΙΣΑΒΕΤ.  
Βασίλισσά της 'Ρουμανίας.

λάξ ουχί μόνον είναι επικερδής, ως χρησιμοποιουμένης της γης, αλλά και λίαν ωφέλιμος εις τας ελαίας.

Γαστούρι Κερκίρας μηνί Φεβρουαρίη 1884.

Ερμολγένης.

(Έπεται το τέλος.)

**Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΚΑΙ Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ.**

Η 'Ρουμανία, ή εύφορος και αιτοφόρος χώρα, εν ή τοσοῦτοι των ήμετέρων όμογενών οίκοσι και ήτις πρότερον υπό Έλλήνων εκυβερνάντο ήγεμόνων, έχει βασιλέα σήμεραν, επαξίως κατέχοντα την ύψηλήν αυτού θέσιν. Ο βασιλεύς της 'Ρουμανίας Κάρολος Α' είναι Γερμανός,

πρό δύο και πλέον έτων εξεπληρώθη ο διακαής των 'Ρουμάνων και του ήγεμόνος αυτών πόθος, αναγορευθέντος τούτου βασιλέως και αναγνωρισθέντος τιοῦτου παρ' όλων των Εὐρωπαϊκῶν Κυβερνήσεων.

Αναξία τιοῦτου νοήμονος άνακτος είναι και ή σύζυγος αυτού, ή βασίλισσα Έλισάβετ, Γερμανίς και αυτή και θυγάτηρ του πρίγκηπος Έρμάννου του Βήδ. Το μόνον νέφος, όπερ επικαίεται την ευδαιμόνια ταύτην συμβάσιν, είναι ή ελλειψίς τέκνων, διότι ή μόνη του βασιλικού ζεύγους θυγάτηρ απέθισσε πρό έτων ήδη εν παιδική ηλικία. Η βασίλισσα Έλισάβετ, ήτις είναι λίαν δημοτική εν 'Ρουμανία, καλόν απέκτησεν όνομα ως ποιήτρια και συγγραφέυς, εκδούσα υπό το ψευδώνυμον Carmen Silva σειράν δλην σπουδαιωτάτων συγγραφέων, αναγομένων των πλείεστων εις την φιλολογίαν της χώρας, επ' ης βασιλεύει και μεταφρασθέντων ήδη εις πολλάς ευρωπαϊκάς γλώσσας.

**Ο ΥΛΙΣΜΟΣ.**

Μελέτη συνεραινωθείσα εκ της περιπουδάστου πραγματείας 'Ιταλιστι δημοσιευθείσης υπό του εγκρίτου λογίου Ζαχαρία Μάγερ υπό Σ. Μ.

Αμα ο άνθρωπος δυνήθη να στρέψη το θέλημα του νοός του περί εαυτόν και παραχρήμα αισθάνεται την ζωηράν εντύπωσιν, ήτις δεικνύει αυτόν την μεγίστην διαφοράν την ύπάρχουσαν μεταξύ του ίδιου αυτού έντος και του εξωτερικού κόσμου. Η σμικρότης και άνικανότης του ανθρώπου ταπεινῶ και άπεθαρρόνει αυτόν, εν ή εξ άλλου εμπνέει αυτόν φόβον το μεγαλείου και ή ακατάβλητος δύναμις των περικυκλούντων αυτόν άντικειμένων, άτινα εγείρονται ώσει άπειλητικόν φάσμα προς εκμηδενισμόν του. Άμοιρος παντός μέσου, έστερημένος πάσης συμβουλής, ίνα δυνήθη ν' άντιταχθή κατά τιοῦτου τρομερού άντιπαλου αισθάνεται την ανάγκην, όπως συμ-

φιλιωθή μετ' αυτού και ίνα τον εξηλεώση προσπίπτει γονυκλιτής ένώπιόν του και προσφέρει αυτόν λατρείαν. Έντεῦθεν πάσα ή φύσις πληροῦται θεῶν και πνευμάτων άπεικονιζομένων κατ' εικόνα και όμοίωσιν του πρωτοουργού αυτών, και εις τους θεούς τούτους προσφέρεται υπό του ανθρώπου ως φόρος λατρείας ο χρυσός, αι άπαρχαί των καρπών, τα κτήνη και οι αιτουροί μόσχοι. Έν τισι δε αξιομνημονεύτοις περιπτώσεσι δέν εφείσθη ο άνθρωπος να χύσει εις τον θυμόν

εις την προς αιχμαλώτους διαγωγήν, ειόν ή αιωνία διαμαρτυρία καθ' όλων των δοξασίων, αίτινες μη άρκούμεναι μόνον ίνα μεταβάλλωσι τα σύμβολα και τα δόγματα, αγωνίζονται παντι σθένει, ίνα ανατρέψωσι τας θάσεις και τα θεμέλια.

Ο άνθρωπος γεννῶται βέπων εξ ίδιας φύσεως προς την έλευθερίαν και την άλήθειαν, τα δύο ταῦτα εφόδια του μέλλοντος, άτινα ουδέποτε ίκανοποιεί το παρόν, επομένως ή ύποταγή αυτού

την έλευθερίαν την άκολασίαν. Άλλά τα όργια εξαντλούνται διαδοχικώς, επέρχεται ή άνικανότης, τότε δε ή σκέψις καταλαμβάνουσα την προσήκουσαν αυτή θέσιν, τον διδάσκει ότι αυτός δέν είνε ο δοῦλος ούτε ο δεσπότης της φύσεως, άλλ' ο επικαρπιούχος και συμπράκτωρ.

Η φύσις έχει τους εαυτής νόμους, εις ους υπαίκει αναλλοιότως εν τοις συνδυασμοις των υλικῶν στοιχείων και εν τη παραγωγή των ποιητικῶν αυτης μορφῶν και φαινομένων. Μελετήν



ΚΑΡΟΛΟΣ Α'.  
Βασιλεύς της 'Ρουμανίας.

της λατρείας και αυτό το αίμα του όμοίου του, ύπολαβόν την θυσίαν έργον θεάρστον. Η εποχή αυτή διήρκεσε χρόνον μακρόν, γόνιμος μεγάλων έργων, μεγάλων συμφωρών, ύψηλής έποποιίας, φαντασιώδους ποιήσεως και άριστοτεχνικής άμιμῆτου καλλιτεχνίας. Καίπερ θάρραρος και υλικός ο άνθρωπος εις τας πράξεις του εξωτερικού αυτού θείου, ουδέν ήττον διέγνωσεν εξ ίδιου ενστικτού ότι ή όλη ίνα δυνήθη να κινήθη είχαν ανάγκην άλλης δυνάμεως διαφόρου και άνωτέρας. Η ιδέα του Θεού Κυρίου προγενεστέρα της του Θεού πατρός, ήτις εν μέσφ των προλήψεων και της φανατικής πλάνης διαρρέει αυτοκινήτος, έχουσα τας ρίζας αυτης εν τη ανθρωπινή φύσει, και το πρωτογενές αίσθημα ανεξάρτητον της διασκευατικής λειτουργίας και του περι άθανασίας συλλογισμού μεταδιδόμενον εις το δόγμα της οικουγενειακής εστίας, των ήρώων, των πολεμιστών και του πλήθους επακρηδούμενον έτι και εις τας δι' αίματος άντεκδικήσεις και

επί μακρόν παρατεινωμένη αποθῆναι αυτόν ζυγός άνοπόφορος, εξ ου θέλει ν' απαλλαγῆ. Ο παίς γίνεται έφηβος, ή δε περιβολή, ήν έφερε το πρόσθεν διασχίζεσται εκ του ζυγου των ευρώστων μελών της αναπτυχθείσης ηλικίας του. Την εποχήν της ύποταλείας και ειδωλολατρείας διαδέχεται ή της σκέψεως και της κριτικής. Ο άνθρωπος δέν άνέχεται πλέον να ήνε δοῦλος της φύσεως ή άλλου τινός, άλλ' επιζητεί να ύψωση και αναδείξη εαυτόν κύριον και δεσπότην. Ίδού λοιπόν συντρέχει τα ψευδή είδωλα, ρίπτει αυτά εις τον θόρβρον, κηρύττει πόλεμον κατά των ουρανίων και επιγείων θεῶν, οστίνες κατεχράσθησαν της εύπιστίας του και άφίνεται άμεριμνος εις την άκώλυτον εκπλήρωσιν των έπιθυμῶν του και πόθων, οστίνες τείως καταπιέζοντο, ζητών οίοναι άνταμοιβήν της πολυχρόνιου ύποταλείας του. Έν τή εποχή ταύτη της άντιδράσεως λαμβάνει όδηγόν τα ίδια αυτού συμφέροντα και πάθη, και έντεῦθεν πολλάκις άντεκαθίστην εις

τους θρους των μορφῶν και φαινομένων τούτων και γινώσκων αναπαράγειν αυτάς, ταῦτόν έστι καθιστάναι τους νόμους θεράποντας, διότι οι νόμοι αυτοί δέν δύνανται ν' άρνηθῶσι την εαυτών λειτουργίαν όσάκις παρομαρτοῦσιν οι προς τούτο άπαιτούμενοι θροι. Αύτη έστιν ή άληθής θέσις του ανθρώπου εν τη φύσει και εις τούτο έγκνεται ή έλευθερία και ύπεροχή αυτού. Υπό τους θρους τούτους δύνανται να καρπῶται πάντων των αγαθῶν προς θεράπειαν των ίδιων αυτού υλικῶν, ήθικῶν και πνευματικῶν αναγκῶν.

Η μόρφωσις της πεποιθήσεως ταύτης εν τοις νεωτέροις χρόνοις, ής ή άρχαιότης δέν παρέχει ήμιν ειμή σπάνια τινα και άσθενή παραδείγματα, διελθούσα την δοκιμασίον εν τη ευσταθεία και λεπτότητι του πνεύματος, άνήγαγε τας φυσικάς έπιστήμας εις τον κολοσσῶνα τιοῦτης τελειότητος, ήτις πρό ήμίσεως έτι αιώνος έθεωρείτο φαντασμαγορία και άφροσύνη. Τα θαύματα διαδέχονται τα έργα τα άποδεικνυόμενα

διά μαθηματικῆς ἀκριβείας, ἣ γῆ καὶ τὰ οὐράνια σώματα κινούνται ἐπὶ διαγεγραμμένον κανονικῶν τροχιῶν, οἱ ἀπειροί ἀστέρες κατέρχονται ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ αὐτῶν σημείου ἕνα καταμετρήσιμῳ διὰ τοῦ τηλεσκοπίου καὶ ἐρευνηθῆσι διὰ τοῦ εἰκονοσκοπίου. Οἱ λαοὶ διὰ τοῦ ἀτμοῦ καὶ τοῦ τηλεγράφου ἀναλλάσσουσι μεταξὺ τῶν ιδεῶν καὶ ἐμπορεύματα καὶ ἀναγνωρίζονται ἀδελφοί. Αἱ νέαι ἀνακαλύψεις καὶ ἐφαρμογαὶ εὐδύνονται εἰς διαστάσεις σημαντικῆς χρησιμότητος μεταβάλλουσαι τοὺς κοινωνικοὺς καὶ πολιτικοὺς ὄρους τῆς τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς. Νέος κόσμος, νέος ἄνθρωπος, κρικός νέου συνδέσμου ἀμφοτέρων.

Ἄλλ' ἂν ὑπῆρξε βαφίλης καὶ μερίστης σπουδαιότητος ἡ εὐεργετικὴ ὑπερθεσία, ἣν προσέφερον εἰς τὰ κράτη αἱ φυσικαὶ ἐπιστῆμαι, ἀπέβη ὅμως ἀπατηλὴ καὶ δὴ ἐπιπλαθῆς εἰς τὴν κοινωνίαν, ἅμα ἠθέλησαν νὰ ὑπερηγήσωσι τὰ τεταγμένα αὐτοῦ ὄρια καὶ εἰσβάλωσιν εἰς ξένον ἔδαφος κείμενον πέραν τῆς σφαιρᾶς τῆς ἀληθείας αὐτῶν ὑπερθεσίας. Ὁ ἄνθρωπος, τὸ εὐγενὲς τοῦτο πλάσμα, ὅπου ἐθάμβωσαν οὕτως ἐπιεῖν τὴν φύσιν διὰ τοῦ θάρρους καὶ τῆς ἰσχύος τοῦ πνεύματός του, ἐτέθη ἐν ἧττον μοίρᾳ ἀπέναντι τῶν ὕλικῶν πραγμάτων καὶ ἐξισώθη πρὸς τὴν μηχανήν. Ὁ ὕλισμός κατέλαθεν ὑψηλὴν καὶ δεσπόζουσαν θέσιν ἐν τῇ ἐπιστῇ καὶ ἐν τῇ θείᾳ, κηρύττων δημοσίᾳ καὶ ἐν πατάγῃ ὅτι οὐδὲν ὑπάρχει πέραν τῆς ὕλης, πάντα δὲ τὰ φαινόμενα, ὧν ἀντιλαμβάνομεθα, μὴ ἐξαιρουμένης καὶ αὐτῆς τῆς σκέψεως, οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν πολλαπλῶν κινήσεων τῆς ὕλης.

Ἐάν αἱ φυσικαὶ ἐπιστῆμαι βασίζονται ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς πείρας καὶ τῆς παρατηρήσεως, ἀσχολούμεθα εἰς τὸ νὰ συλλέγωμεν τὰ γεγονότα χωρὶς νὰ δίδωσι τὸν ἐσωτερικὸν λόγον, εἰς τὸ νὰ μελετήσῃ τοὺς νόμους ἐξ ὧν ἐπήγασαν καὶ ὡς ὦν διέπονται, χωρὶς νὰ διερευνῶσι τὰ ἀναγκαῖα αἷτια, ἐάν, λέγομεν, αἱ φυσικαὶ αὐταὶ ἐπιστῆμαι δύνανται νὰ καταταχθῶσιν εἰς τὴν χορείαν τῶν κυρίως λεγομένων ἐπιστημῶν, εἶνε ὑπὸ τὴν πρακτικὴν ἐποψίν ζήτημα δευτερεύον. Ἄλλὰ καὶ ἂν ἀποδεχθῶμεν τὸν τίτλον τῆς ἀξιωσέως τῶν, εἶνε ἀναμφίβολον, ὅτι μετ' ἀνθρώπων προσδεύοντων τοιαύτας ὕλιστικὰς ἀρχὰς, ἀδύνατον ἀποβαίνει νὰ μορφοῦσιν κοινωνίαν συντεταγμένην ἐπὶ πασίῳ ὅρασει, διότι ἡ κοινωνία ἀπαιτεῖ κοινότητα συμφερόντων, ἐπομένως εἰδικῆν ὄρασαν τῶν ἀτομικῶν συμφερόντων, ἐνότητά σκοποῦ μὴδὲως ἄλλως ἐπιτυγχανομένου ἄνευ ἀρχῆς οὐδὲς ὁ ὑπογραμμῶς καὶ τὸ κέντρον τῆς ἐνοποιήσεως. Ἀληθῶς, πῶς δύνανται νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ἁρμονία ἐν ταῖς πράξεσιν, ἐάν ἕκαστος ὑπείκοιεν τῇ ἀνάγκῃ πράττειν ὅτι ἐπιβλητικῶς πρέπει νὰ πράξῃ χωρὶς νὰ δύνῃται νὰ ἐκλέξῃ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας του; Πλὴν τὸ δίκαιον δὲν καταναγκάζει, καθ' ὅν λόγον καὶ τὸ καθῆκον δὲν ὑποχρεοῖ, διότι ἄλλως ἡ λογὴ θὰ μεταβάλλετο εἰς θαρβάρτητα, ὁ δὲ νόμος εἰς δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου, καθ' οὗ οὐδὲν ἄλλο θὰ ἦτο ἐπιτετραμμένον ὅπου ἀμείλικτος καὶ ἂν ἦ ὁ νόμος οὗτος νὰ καταγγείλῃ αὐτὸν, διότι θὰ ἦτο ἀπαύγασμα οὐχὶ τῆς θελήσεως, ἀλλὰ τῆς ἀνάγκης. Οὕτως ἡ τιμωρία τῶν ἀδικημάτων καθόλου ἀποκλειομένης τῆς σοβαρότητος αὐτῶν καθίσταται τερατώδης παραλογισμὸς καὶ ἀντίφασις, ἐπὶ δὲν ἀναγνωρίζεται εἰς τὸν αὐτοῦ ἢ ἐλευθερίας τῆς ἐνεργείας.

Κυρία θάσις, ἐφ' ἧς στηρίζονται οἱ ὑπερμαχοὶ τῶν ἀναρπαιτικῶν τούτων ἀρχῶν, ἐστὶν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀπατάται νομίζων ἑαυτὸν ὄν περροικισμένον διὰ τῆς ἐλευθερίας βουλήσεως καὶ ἐνεργείας, διότι ἡ ἀνάγκη μὴ ἔχουσα συνειδήσιν ἑαυτῆς, ἀστειρὰ καὶ ἀπαράβατος ἀπόρροια τῶν χημικῶν, φυσικῶν καὶ μηχανικῶν νόμων, ὀδηγεῖ

αὐτὸν εἰς πάσας τὰς ἐαυτοῦ πράξεις. Ὅμιλεῖν περὶ ἀπάτης σημαίνει αὐτὴν γινώσκειν ὡς τοιαύτην κατ' ἀντιβολὴν πρὸς τὴν πραγματικότητα καὶ τὴν ἀλήθειαν, ἐπομένως παράλογον εἶνε ν' ἀρνηθῇ τις τὸ δυνατόν καὶ τὴν ὑπαρξίν τῆς ἐλευθερίας ἐνεργείας, περὶ ἧς ἔχομεν ἰδέαν, διὰ τὸν λόγον ὅτι πολλαίς παρενθίζονται ποικίλαι περιστάσεις, καθ' ἃς φαίνεται ὅτι αὐτῶν περιορισμένη ἢ περιστελλομένη. Ὅστις ἀληθῶς ἐνεργεῖται, δὲν ἔχει θεθαίως γινώσκειν ὅτι εἶνε ἐνεργῶντων καὶ ὅστις ὀμιλεῖ περὶ ὄνειρων, συγχρίνει τὸ ὄνειρον πρὸς τὴν κατὰστασιν τῆς ἐργηρόσεως καὶ δὲν ἐνεργῶνται. Πῶς λοιπὸν δύνανται ὁ ἄνθρωπος νὰ λάβῃ ὡς ὄρον συγχρίσεως τὴν ἰδέαν τῆς ἐλευθερίας ἐνεργείας ὅπως ὑπερανθρώπου, ἧς δὲν δύνανται νὰ ἔχῃ ἀντίληψιν; Ἡ ἀνάγκη ἀκολουθεῖ εἰς κεχαρημένῃ καὶ σταθερᾷ πορείᾳ, διότι τοιαύτη εἶνε ἡ φύσις αὐτῆς ἀνεπίδεκτος μεταβολῶν, ἐν ᾗ ὁ ἄνθρωπος δύνανται νὰ δοκιμάσῃ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἐλευθερίαν ἀποφασίζων ὡν μὲν οὕτως, ἄλλοτε δὲ ἄλλως ἐνίστε δὲ καὶ ἄνευ αἰτίας ἐναντίον τοῦ ἰδίου αὐτοῦ συμφέροντος κατ' ἰδιότροπον ἀρέσκειαν, ἐπαγγελλλόμενος τὸν συνετὸν ἢ τὸν ἀσυνετὸν. Ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει δὲν ἔστιν ἀδιακρίτως, ὅτι δὲν πρόκειται ἀποκλειστικῶς περὶ τῆς ἀπολύτου ἰδέας τῆς ἐλευθερίας ἐνεργείας, ἀλλὰ μᾶλλον περὶ τῆς ἐλευθερίας ἐκλογῆς ἧτοι τῆς προαιρέσεως ἢ αὐτεξουσιότητος, ἧτις καίπερ εἶνε ἀναγκαστικὸν στοιχεῖον τῆς ἐλευθερίας ἐνεργείας, πλὴν δὲν πρέπει νὰ συγχέεται μετ' αὐτῆς, ἧς ἡ ἰδιότης εἶνε τὸ ποιεῖν ἢ μὴ ποιεῖν ἔργον τὴν ἢ ἀδιαφορεῖν πρὸς τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ ἔργον. Ἄλλ' ἂν ὁ ἄνθρωπος ἀντὶ νὰ γίνῃται δούλος τῶν παθῶν τοῦ ἐγκαταλειμμένων ἑαυτοῦ εἰς τὰς φυσικὰς αὐτοῦ ὁρμὰς καὶ ἐνστικτα, τοῦθ' ὅπου δὲν εἶνε θεθαίως ἐλευθερία, προτιμῶν ἢ ἀκολουθήσῃ κινήσῃ τινι, ταῦτα οὐδαμῶς εἶνε ἡ ἀνάγκη ἀλλ' εἶνε κίνησῃ ἄτινα αὐτὸς οὕτως ἔθεκεν εἰς ἑαυτὸν κατόπι μεμελετημένης καὶ ὀρίμου σκέψεως, καὶ πρὸς τὰ ὅποια ἀφομοιοῦνται καὶ ἄτινα δὲν ἀποκρούει, ἀλλὰ καὶ δύνανται νὰ ἐγκαταλείψῃ ἢ ἄλλως πως νὰ τροπολογήσῃ. Ἡ ἐλευθερία δὲν ἐδῶθη ἡμῖν, αὐτὴ εἶνε κατὰχρησὶς ἡμῶν αὐτῶν. Δὲν γενόμεθα ἐλευθεροί, ἀλλὰ μόνον σὺν τῇ ἰδιότητι, ἐν ἀποκατασταθῶμεν τοιοῦτοι, καθιστάμεθα ἐλευθεροί χειραφετούμενοι ἐκ τῶν ἐγωιστικῶν καὶ ὕλικῶν δελεασμάτων, καὶ ὀδηγῶν λαβιδάνοντας σκοπὸν καθολικὸν καὶ φιλόανθρωπον. Ἄλλ' ἂν ἡ ἐλευθερία δὲν εἶνε ἀπόλυτος καὶ ἀντιτιθέμενος αὐτῇ φυσικοὶ νόμοι (ὡς ὅμως ἡ διάνοια καὶ ἡ ἐργασία κατὰ τὸ πλεῖστον δύνανται νὰ κατακινήσῃ, διότι π. χ. ἂν δὲν ἦνε δυνατόν τῷ ἄνθρωπῳ νὰ καταδαρῆσῃ ἀκαριαίως μίαν οἰκίαν ἢ νὰ διατρέξῃ ἐν ὄρει, νὰ καταβάλῃ τὴν ὀρμὴν τῶν ἀνέμων καὶ τῶν κυμάτων, πλὴν δὲν ἀποβαίνει ἀδύνατον αὐτῷ νὰ πράξῃ ταῦτα μικρὸν κατὰ μικρὸν), ἂν ὡσαύτως ἀντιτίθενται ἠθικοὶ νόμοι, οἵτινες προΐστανται εἰς τὴν πορείαν τῆς ἱστορίας, ἵνα μὴ διαταραχθῇ ἡ εὐτακτος πορεία τῶν πραγμάτων καὶ μὴ ἐπέλθῃ ἡ σύγχυσις καὶ τὸ χάος, ἄτινα ἐξουδετεροῦσι τὰ σφάλματα τὰ πηγάζοντα ἐκ τῆς ἀμαθείας καὶ τῆς καταχρήσεως τῆς ἐλευθερίας, ἐάν, λέγομεν, ἡ ἐλευθερία ἔχῃ ὄραση, πλὴν τὰ ὄρα παντὸς πράγματος οὐδένα δικαιοῦσι ν' ἀρνηθῇ τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ. Ἡ ἀληθὴς ἐλευθερία ἔγκειται εἰς τὸ ἀναγνωρίζειν καὶ προσημολογεῖσθαι πρὸς τοὺς νόμους τούτους, διότι οὕτως δυνάμεθα νὰ αἰσθανθῶμεν τὴν ἐνδομυχον εὐφροσύνην, ἧτις θεθαίως ἡμᾶς ἐπὶ ἀναπεκρίβημεν εἰς τὸν ἡμέτερον προσημολογῶν καὶ εἰς ἣν ἐτάχθημεν ὅταν ἀπέναντι τῆς φύσεως ἠθλοῦντες ν' ἀντιταχθῶμεν πρὸς τοὺς νόμους τούτους καὶ εὐφωμεν εἰς τὴν ἐκ τῆς ἀντιστάσεως ἀνασπορεύσας ἐκπορευομένην ἀντίδρασιν μεζίζονα ἐπὶ περιορισμὸν τῆς ἐλευθερίας, ἔστιν

ὅτι δὲ καὶ πλήρη αὐτῆς ἀπόλαυσις. Ἐάν ἦνε ἀληθῆς ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶνε ἐλευθερος οὕτε ὀφείλει εὐθύναι ἐπὶ τῶν ἰδίων αὐτοῦ πράξεων, ὁ ἔλεγχος τῆς συνειδήσεως θὰ ἦτο ψεύδος (τὸν ἔλεγχον τοῦτον δὲν νὰ μὴ συγχέωμεν πρὸς τὴν δυσαρέσκειαν, ἣν αἰσθανόμεθα, ὅταν διαπράττωμεν ἀκούσιον τι λάθος ἢ γινώμεθα θύματα θιαίων πράξεων) θεθαίως δὲ ἡ φύσις τοῦ συνειδήσεως θὰ ἦτο ψεύδης, διότι αὐτὴ προϋποτίθει τὴν ἐλευθερίαν ἐνεργείαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ οὐχὶ τὴν ἐκ τῆς ἀνάγκης ἐκπορευομένην. Ἡ ἄρα ἀποτέλεσμα ἄνευ ἀναφορικῆς αἰτίας, ἀνοπόστατος δὲ θὰ ἦτο τότε καὶ ἡ ἀγαλλίασις, ἣν αἰσθανόμεθα ὅταν ἐκποδῶν ποιούσας τὰς συμπαρομαρτούσας πονηρὰς περιστάσεις κατορθώμεν νὰ διαπράξωμεν ἔργον εὐποίας.

Ἄλλ' ἂν ὁ ὕλισμὸς ἀρνηθῇ τῷ ἄνθρωπῳ τὴν ἐλευθερίαν, δὲν δύνανται ὅμως ν' ἀρνηθῇ αὐτῷ τὸ γεγονός, ὅπου εἶνε ἄμεσος αὐτῆς ἀπόρροια καὶ ἐν ᾗ οὐδεὶς συμπαρομαρτεῖ διαλογισμὸς δυναμῶς ν' ἀποπλανῆται αὐτὸ καὶ ὅπου ἀποτελεῖ τὸ ὕπατον θεμέλιον πάσης κρίσεως, τοῦ φιλοσόφου, τοῦ μαθηματικοῦ, τοῦ σοφοῦ καὶ ἀσοφοῦ, ὅπου ἐστὶν ἡ συνειδήσις ἢ ὡς λέγουσιν οἱ γερμανοὶ φιλοσοφοὶ ἡ ἔσωτερικὴ ἐπιγνώσις. Ἄλλὰ προσθέτουσιν οἱ ὕλισται ὅτι συνειδῶς εἶνε μηχανικὴ λειτουργία τοῦ ἐγκεφάλου, κατὰστασις ἢ διάθεσις αὐτοῦ συνουδοῦσα μόνον τὴν ἐνεργείαν τὴν ἐπεγεγερθεῖσαν ἐξ ἐξωτερικῶν αἰτίων, εἰς ἃ δὲν συμμετέχει. Τοιοῦτον τρόπον μὴ δυνάμενοι ν' ἀρνηθῶσι τὴν ἀνεξάρτητον καὶ πνευματικὴν αὐτοῦ ἐνεργείαν, προτιμῶσι τὸν παράλογον ἰσχυρισμὸν, ὅτι οὐ ἀποκλείουσι πᾶσαν τὸν συνειδήσεως σύμπτωσιν πρὸς τὸ αἰσθητῆρον ὄργανον, ὅπου παρήγαγεν αὐτό, ἀποδίδοντας τῷ ἐγκεφάλῳ κεχωρισμένην ἐνεργείαν, ἧτις καταστρέφει τὴν ἐνότητά, πρὸς ἣν ἀπαρεγκλίτως βέπει. Ἄλλ' ἔχουν συνειδήσιν τῆς ἰδίας θελήσεως ὁλοῦ γινώσκουσιν, ὅτι ἐγὼ εἶμι ὁ θέλων καὶ οὐχὶ ἕτερος. Καὶ ἐπὶ ἀναγκάζονται ἐν τισι περιπτώσει νὰ ἐνεργήσῃ ἐναντίον τῆς θελήσεώς μου ἐξ αἰτίων ἀναποδορίστων, πάλιν ἀναγνωρίζω, ὅτι ταῦτα δὲν ἀπορροφῶσιν ἐλὼν τὸ ὄν μου, διότι ἄλλως δὲν θὰ ἦδυναμὴν νὰ ἐνοήσω ταῦτα, μένει δ' ἐν ἐμοὶ πάντοτε ὁ πόθος, ἂν καὶ ἀσθενῆς, νὰ ἐνεργήσῃ τὸ ἐναντίον. Τὸ γεγονός τοῦτο, ἐν ᾗ εὐρηγεται ἀντιμέτωποι ἡ ἐνεργεία καὶ τὸ πάθος, μοι παρέχει τὴν ἀπόδειξιν ὅτι ἐγὼ εἶμι ὄν περροικισμένον δι' ἐλευθερίας, ἄλλοιόν τῶν γεγονότων, ὄν δοκιμάζω τὴν ἐπίδρασιν, διότι τὰ δύο ἀντίθετα γεγονότα οὐδέποτε δύνανται νὰ παραχθῶσιν ἐκ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς αἰτίας. Ψευδὲς εἶνε ὡσαύτως καὶ τὸ λεγόμενον ὅτι τῶν ὑπερμάχων τῶν ὕλιστικῶν δοξασιῶν, ὅτι ὁ λίθος βαλλόμενος εἰς τὸ κενόν, ἂν εἶχε συνειδήσιν ἑαυτοῦ θὰ ἐνομίζεν ὅτι κινεῖται ἀφ' ἑαυτοῦ ἐξ ἰδίας ὀθήσεως, διότι θὰ προέκυπταν ἡ ἐναντία ἀπόδειξις ἅμα ὁ λίθος οὕτως ἐπειρατὸ ν' ἀναχαιτίσῃ τὴν κινήσιν του ἢ ν' ἀλλάξῃ τὴν πορείαν του, ἐν αἷς περιπτώσει θὰ κατενόει ὅτι δὲν δύνανται νὰ πράξῃ τοῦτο καὶ θὰ ἐπίεθετο, ὅτι ὑπέκειν εἰς ἀνωτέραν δύναμιν ὑπάρχουσαν ἐκτὸς ἑαυτοῦ. Ἀποδεκτῆς γενομένης τῆς συνειδήσεως, ἧτις ἐστὶ τὸ κάτοπρον ἐφ' οὗ ἀνακαλωσὶ πᾶσαι αἱ ἰδιότητες καὶ ἐνεργείαι τῆς ψυχῆς, συναποτελεῖται τὸ ἔλρον πνευματικὸν ὄν, διότι ἡ συνειδήσις φέρει μεθ' ἑαυτῆς τὴν φαντασίαν, ἧτις ἐστὶν αὐτῆ ἡ συνειδήσις ἢ ἡ ἐσωτερικὴ ἐπιγνώσις ἐν παρατάσει ἐνεργείας, τὴν μνήμην, ἧτις ἐστὶν αὐτῆ ἡ συνειδήσις ἐν ἀνανεώσει, καὶ ἐπὶ τέλος τὸ λογικόν, ὅπου ἐστὶν αὐτῆ ἡ συνειδήσις ἐν διαρκεῖ λειτουργίᾳ.

Ἄλλ' ἂν ὁ ὕλισμὸς ἀρνηθῇ τῷ ἄνθρωπῳ τὴν ἐλευθερίαν, δὲν δύνανται ὅμως ν' ἀρνηθῇ αὐτῷ τὸ γεγονός, ὅπου εἶνε ἄμεσος αὐτῆς ἀπόρροια καὶ ἐν ᾗ οὐδεὶς συμπαρομαρτεῖ διαλογισμὸς δυναμῶς ν' ἀποπλανῆται αὐτὸ καὶ ὅπου ἀποτελεῖ τὸ ὕπατον θεμέλιον πάσης κρίσεως, τοῦ φιλοσόφου, τοῦ μαθηματικοῦ, τοῦ σοφοῦ καὶ ἀσοφοῦ, ὅπου ἐστὶν ἡ συνειδήσις ἢ ὡς λέγουσιν οἱ γερμανοὶ φιλοσοφοὶ ἡ ἔσωτερικὴ ἐπιγνώσις. Ἄλλὰ προσθέτουσιν οἱ ὕλισται ὅτι συνειδῶς εἶνε μηχανικὴ λειτουργία τοῦ ἐγκεφάλου, κατὰστασις ἢ διάθεσις αὐτοῦ συνουδοῦσα μόνον τὴν ἐνεργείαν τὴν ἐπεγεγερθεῖσαν ἐξ ἐξωτερικῶν αἰτίων, εἰς ἃ δὲν συμμετέχει. Τοιοῦτον τρόπον μὴ δυνάμενοι ν' ἀρνηθῶσι τὴν ἀνεξάρτητον καὶ πνευματικὴν αὐτοῦ ἐνεργείαν, προτιμῶσι τὸν παράλογον ἰσχυρισμὸν, ὅτι οὐ ἀποκλείουσι πᾶσαν τὸν συνειδήσεως σύμπτωσιν πρὸς τὸ αἰσθητῆρον ὄργανον, ὅπου παρήγαγεν αὐτό, ἀποδίδοντας τῷ ἐγκεφάλῳ κεχωρισμένην ἐνεργείαν, ἧτις καταστρέφει τὴν ἐνότητά, πρὸς ἣν ἀπαρεγκλίτως βέπει. Ἄλλ' ἔχουν συνειδήσιν τῆς ἰδίας θελήσεως ὁλοῦ γινώσκουσιν, ὅτι ἐγὼ εἶμι ὁ θέλων καὶ οὐχὶ ἕτερος. Καὶ ἐπὶ ἀναγκάζονται ἐν τισι περιπτώσει νὰ ἐνεργήσῃ ἐναντίον τῆς θελήσεώς μου ἐξ αἰτίων ἀναποδορίστων, πάλιν ἀναγνωρίζω, ὅτι ταῦτα δὲν ἀπορροφῶσιν ἐλὼν τὸ ὄν μου, διότι ἄλλως δὲν θὰ ἦδυναμὴν νὰ ἐνοήσω ταῦτα, μένει δ' ἐν ἐμοὶ πάντοτε ὁ πόθος, ἂν καὶ ἀσθενῆς, νὰ ἐνεργήσῃ τὸ ἐναντίον. Τὸ γεγονός τοῦτο, ἐν ᾗ εὐρηγεται ἀντιμέτωποι ἡ ἐνεργεία καὶ τὸ πάθος, μοι παρέχει τὴν ἀπόδειξιν ὅτι ἐγὼ εἶμι ὄν περροικισμένον δι' ἐλευθερίας, ἄλλοιόν τῶν γεγονότων, ὄν δοκιμάζω τὴν ἐπίδρασιν, διότι τὰ δύο ἀντίθετα γεγονότα οὐδέποτε δύνανται νὰ παραχθῶσιν ἐκ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς αἰτίας. Ψευδὲς εἶνε ὡσαύτως καὶ τὸ λεγόμενον ὅτι τῶν ὑπερμάχων τῶν ὕλιστικῶν δοξασιῶν, ὅτι ὁ λίθος βαλλόμενος εἰς τὸ κενόν, ἂν εἶχε συνειδήσιν ἑαυτοῦ θὰ ἐνομίζεν ὅτι κινεῖται ἀφ' ἑαυτοῦ ἐξ ἰδίας ὀθήσεως, διότι θὰ προέκυπταν ἡ ἐναντία ἀπόδειξις ἅμα ὁ λίθος οὕτως ἐπειρατὸ ν' ἀναχαιτίσῃ τὴν κινήσιν του ἢ ν' ἀλλάξῃ τὴν πορείαν του, ἐν αἷς περιπτώσει θὰ κατενόει ὅτι δὲν δύνανται νὰ πράξῃ τοῦτο καὶ θὰ ἐπίεθετο, ὅτι ὑπέκειν εἰς ἀνωτέραν δύναμιν ὑπάρχουσαν ἐκτὸς ἑαυτοῦ. Ἀποδεκτῆς γενομένης τῆς συνειδήσεως, ἧτις ἐστὶ τὸ κάτοπρον ἐφ' οὗ ἀνακαλωσὶ πᾶσαι αἱ ἰδιότητες καὶ ἐνεργείαι τῆς ψυχῆς, συναποτελεῖται τὸ ἔλρον πνευματικὸν ὄν, διότι ἡ συνειδήσις φέρει μεθ' ἑαυτῆς τὴν φαντασίαν, ἧτις ἐστὶν αὐτῆ ἡ συνειδήσις ἢ ἡ ἐσωτερικὴ ἐπιγνώσις ἐν παρατάσει ἐνεργείας, τὴν μνήμην, ἧτις ἐστὶν αὐτῆ ἡ συνειδήσις ἐν ἀνανεώσει, καὶ ἐπὶ τέλος τὸ λογικόν, ὅπου ἐστὶν αὐτῆ ἡ συνειδήσις ἐν διαρκεῖ λειτουργίᾳ.

Ἄλλ' ἂν ὁ ὕλισμὸς ἀρνηθῇ τῷ ἄνθρωπῳ τὴν ἐλευθερίαν, δὲν δύνανται ὅμως ν' ἀρνηθῇ αὐτῷ τὸ γεγονός, ὅπου εἶνε ἄμεσος αὐτῆς ἀπόρροια καὶ ἐν ᾗ οὐδεὶς συμπαρομαρτεῖ διαλογισμὸς δυναμῶς ν' ἀποπλανῆται αὐτὸ καὶ ὅπου ἀποτελεῖ τὸ ὕπατον θεμέλιον πάσης κρίσεως, τοῦ φιλοσόφου, τοῦ μαθηματικοῦ, τοῦ σοφοῦ καὶ ἀσοφοῦ, ὅπου ἐστὶν ἡ συνειδήσις ἢ ὡς λέγουσιν οἱ γερμανοὶ φιλοσοφοὶ ἡ ἔσωτερικὴ ἐπιγνώσις. Ἄλλὰ προσθέτουσιν οἱ ὕλισται ὅτι συνειδῶς εἶνε μηχανικὴ λειτουργία τοῦ ἐγκεφάλου, κατὰστασις ἢ διάθεσις αὐτοῦ συνουδοῦσα μόνον τὴν ἐνεργείαν τὴν ἐπεγεγερθεῖσαν ἐξ ἐξωτερικῶν αἰτίων, εἰς ἃ δὲν συμμετέχει. Τοιοῦτον τρόπον μὴ δυνάμενοι ν' ἀρνηθῶσι τὴν ἀνεξάρτητον καὶ πνευματικὴν αὐτοῦ ἐνεργείαν, προτιμῶσι τὸν παράλογον ἰσχυρισμὸν, ὅτι οὐ ἀποκλείουσι πᾶσαν τὸν συνειδήσεως σύμπτωσιν πρὸς τὸ αἰσθητῆρον ὄργανον, ὅπου παρήγαγεν αὐτό, ἀποδίδοντας τῷ ἐγκεφάλῳ κεχωρισμένην ἐνεργείαν, ἧτις καταστρέφει τὴν ἐνότητά, πρὸς ἣν ἀπαρεγκλίτως βέπει. Ἄλλ' ἔχουν συνειδήσιν τῆς ἰδίας θελήσεως ὁλοῦ γινώσκουσιν, ὅτι ἐγὼ εἶμι ὁ θέλων καὶ οὐχὶ ἕτερος. Καὶ ἐπὶ ἀναγκάζονται ἐν τισι περιπτώσει νὰ ἐνεργήσῃ ἐναντίον τῆς θελήσεώς μου ἐξ αἰτίων ἀναποδορίστων, πάλιν ἀναγνωρίζω, ὅτι ταῦτα δὲν ἀπορροφῶσιν ἐλὼν τὸ ὄν μου, διότι ἄλλως δὲν θὰ ἦδυναμὴν νὰ ἐνοήσω ταῦτα, μένει δ' ἐν ἐμοὶ πάντοτε ὁ πόθος, ἂν καὶ ἀσθενῆς, νὰ ἐνεργήσῃ τὸ ἐναντίον. Τὸ γεγονός τοῦτο, ἐν ᾗ εὐρηγεται ἀντιμέτωποι ἡ ἐνεργεία καὶ τὸ πάθος, μοι παρέχει τὴν ἀπόδειξιν ὅτι ἐγὼ εἶμι ὄν περροικισμένον δι' ἐλευθερίας, ἄλλοιόν τῶν γεγονότων, ὄν δοκιμάζω τὴν ἐπίδρασιν, διότι τὰ δύο ἀντίθετα γεγονότα οὐδέποτε δύνανται νὰ παραχθῶσιν ἐκ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς αἰτίας. Ψευδὲς εἶνε ὡσαύτως καὶ τὸ λεγόμενον ὅτι τῶν ὑπερμάχων τῶν ὕλιστικῶν δοξασιῶν, ὅτι ὁ λίθος βαλλόμενος εἰς τὸ κενόν, ἂν εἶχε συνειδήσιν ἑαυτοῦ θὰ ἐνομίζεν ὅτι κινεῖται ἀφ' ἑαυτοῦ ἐξ ἰδίας ὀθήσεως, διότι θὰ προέκυπταν ἡ ἐναντία ἀπόδειξις ἅμα ὁ λίθος οὕτως ἐπειρατὸ ν' ἀναχαιτίσῃ τὴν κινήσιν του ἢ ν' ἀλλάξῃ τὴν πορείαν του, ἐν αἷς περιπτώσει θὰ κατενόει ὅτι δὲν δύνανται νὰ πράξῃ τοῦτο καὶ θὰ ἐπίεθετο, ὅτι ὑπέκειν εἰς ἀνωτέραν δύναμιν ὑπάρχουσαν ἐκτὸς ἑαυτοῦ. Ἀποδεκτῆς γενομένης τῆς συνειδήσεως, ἧτις ἐστὶ τὸ κάτοπρον ἐφ' οὗ ἀνακαλωσὶ πᾶσαι αἱ ἰδιότητες καὶ ἐνεργείαι τῆς ψυχῆς, συναποτελεῖται τὸ ἔλρον πνευματικὸν ὄν, διότι ἡ συνειδήσις φέρει μεθ' ἑαυτῆς τὴν φαντασίαν, ἧτις ἐστὶν αὐτῆ ἡ συνειδήσις ἢ ἡ ἐσωτερικὴ ἐπιγνώσις ἐν παρατάσει ἐνεργείας, τὴν μνήμην, ἧτις ἐστὶν αὐτῆ ἡ συνειδήσις ἐν ἀνανεώσει, καὶ ἐπὶ τέλος τὸ λογικόν, ὅπου ἐστὶν αὐτῆ ἡ συνειδήσις ἐν διαρκεῖ λειτουργίᾳ.

Ἐν Τεργέστῃ, κατὰ Φεβρουάριον 1884.

**Η ΙΜΟΓΕΝΗ ΚΑΙ Ο ΙΑΧΙΜΟΣ**  
ΕΝ Τῷ «ΔΡΑΜΑΤΙ» ΚΥΜΒΕΛΙΝΗ ΤΟΥ ΣΑΙΞΠΗΡΟΥ.

(Μετὰ εἰκόνας, ὄρα σελ. 380.)

Ἐν τῶν δραμάτων τοῦ Σαιξπήρου, ἐν ᾗ οἱ χαρακτήρες τῶν προσώπων εἶσι διαγεγραμμένοι μετὰ τῆς ἐξόχου ἐκείνης τέχνης, ἧτις χαρακτηρίζει τὸν μέγαν τῆς Ἑλλάδος δραματικὸν ποιητὴν, εἶναι καὶ τὸ ἐπιγραφόμενον Cymbeline. Ἐν τῷ δράματι τούτῳ ὑπάρχει σκητὴ ὡραία, ἡ δ' τοῦ δ' μέρους, ἐν ᾗ ὁ κακοῦργος Ἰαχίμος ἀφαιρᾷ ἀπὸ τῆς κοιμημένης βασιλοπαίδος Ἰμογένης τὸ φέλλιον, ὅπου ὁ ἐξορστος αὐτῆς σύζυγος Πόστουμος τῇ ἔδωκεν ὡς ἐχέγγυον πίστεως αἰωνίας.

**ΙΑΧΙΜΟΣ.**

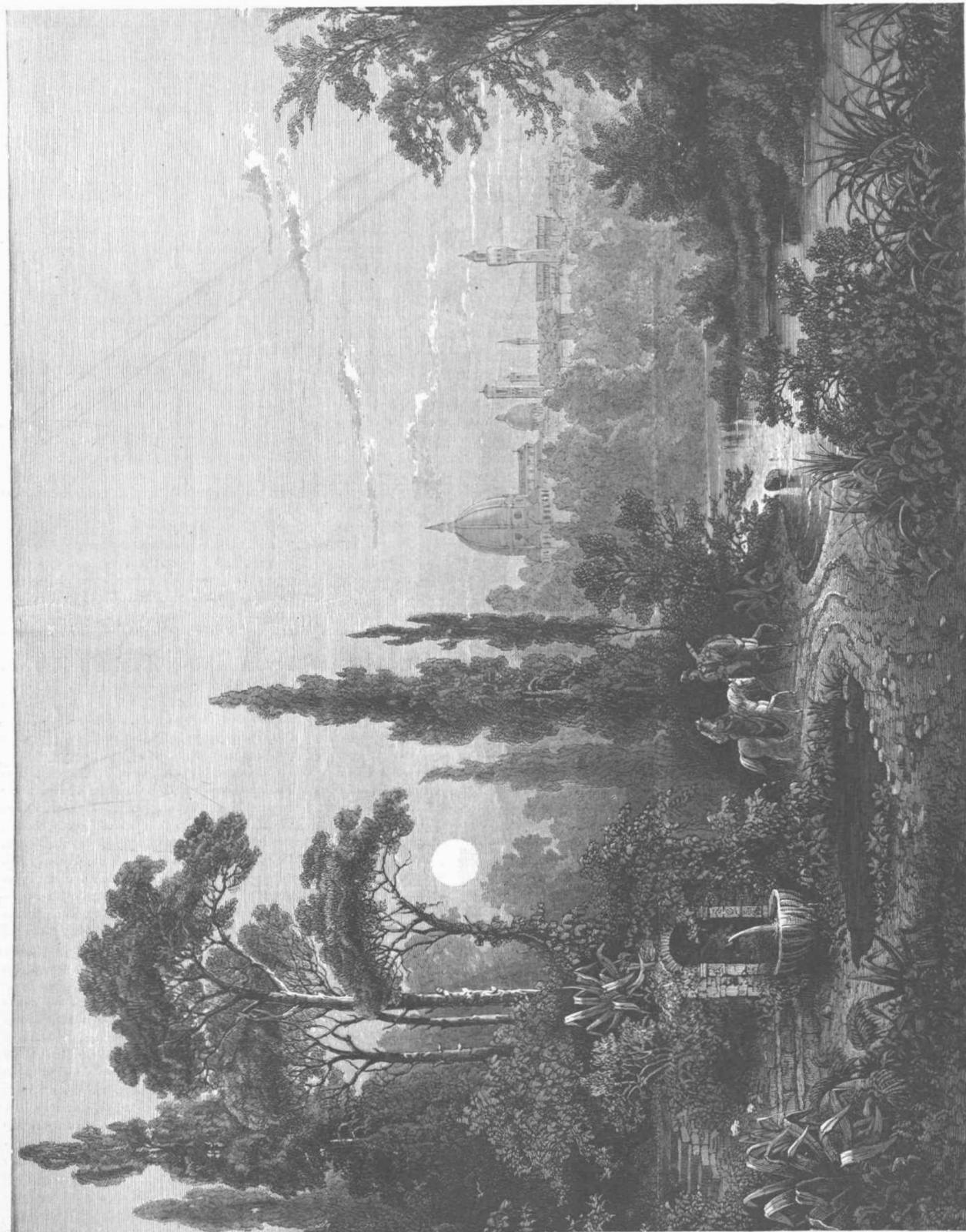
Ὁ γρόλλος ἄδει· κεκμηκὸς ὁ ἄνθρωπος  
Δυνάμεις ἐν τῷ ὄνῳ πάλιν ἀνακτῶ.  
Ὁ Ταρκοῦνος οὕτως ἔρπον ἔσπευσε  
Νὰ ἐξυπνήσῃ τὴν αἰδῶ, ἦν ἔμελλε  
Νὰ τραυματίσῃ. — Ἀρροδίτη, πῶς κοσμεῖς  
Τὴν κλίην τῆς! Ὁ! κρίνε σὺ, λευκότερον  
Σινδῶνος! — Νὰ τολμήσω τώρα; Νὰ προθῶ;  
Ὁ! ἔνα μόνον ἀσπαρμόν! — Πόσον λεπτὰ  
Τὰ χεῖλη τῆς, ὦ! πόσον ἐν' οὐράνια!  
Μὲ ἄρωμα πληροῦται ὁ κοιτῶν γλυκῶ  
Ἐκ τῆς πνοῆς τῆς — Κλίει ἐπ' αὐτῆς τὸ φῶς  
Ν' ἀνοίξῃ τὰ κλειστά τῆς, καὶ τοὺς ὡπ' αὐτὰ  
Ἀστέραις νὰ θαυμάσῃ. — Πλὴν τὴ σκέπτομαι;  
Ἐὼς ἡ κλίην — τὸ παράθρονον ἐκεῖ —  
Εἰκόνας, τάπητες — Τί ταῦτα μ' ὠφελοῦν;  
Ἐν μόνον δειγμῶν, ἐν τῷ σώματι αὐτῆς,  
Ἀντισταθμίζει ὄλα. — Πίσειον αὐτῆν,  
Ὁ πῆχης θανάτου! Αἱ αἰσθήσεις τῆς  
Ψυχρὰ ἄς μένουν ὡς ἐκ λίθου ἀγάλμα!  
Καίριος!

(Ἡ ἀφαιρῶ τὸ φέλλιον.)

Λεπτὸν τοσοῦτον, καὶ ὡς γόρδιος δεσμὸς  
Σφιγμένον. Τὸ ἔργον! Εἶν' ἐμὸν! — Ἀρκεῖ αὐτὸ  
Εἶνε μανιώδῃ νὰ



Η ΙΜΟΓΕΝΗ ΚΑΙ Ο ΙΑΧΙΜΟΣ.  
(Σαίπηρου "Κουβαλίνα".)



ESPERA EN ARGENTINA.

πομπήν ἐκείνην ἐπιβασίμην μας, διότι ἐκτός τοῦ ἀπέριου πλήθους τῶν φίλων, οἵτινες προέπιπον τὸν Πασᾶν, ἕτερος ὄμιλος ἐξήγοντα ὀκτώ ἀνθρώπων λευκῶν τε καὶ μαύρων, ἀποτελούντων τὴν συνοδείαν του, συνεπαίρουτο περὶ ἡμῶν.

Τὸ ἀτμόπλοιον "Τερσάτ" μήκους 170 ποδ. τόνων 200 καὶ δυνάμεις 80 ἵππων ἦτον ἐν ἐκ τῶν ὠραιτέρων ἀτμοπλοίων τοῦ Νεῖλου διανύον περὶ τὰ 12 μίλ. τὴν ὥραν. Ἡ Αἰγυπτιακὴ κυβερνήσις ἐβήκεν αὐτὸ ἐπίτηδες ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Πασᾶ. Ὁ πλοίαρχος τοῦ ἀτμοπλοίου ἦτο λευκὸς Αἰγύπτιος ὀνόματι Μωχαμέτ καὶ ὠμίλει μόνον τὴν ἀραβικὴν.

Τὸ ἀτμόπλοιον ἐρρομολύκει δύο ἑτερα ταχυπλοια ἱστοφόρα ("Ταχμεσίμ") πεφορτωμένα ἐπιπλα, ζωοτροφίας καὶ πᾶν ὅτι ἀναγκαῖον διὰ τὸ ταξίδιον. Τὸ ἐν ἐξ αὐτῶν ἔφερον ἀπασταλμένον ἀλλικὸν τοῦ βασιλέως τοῦ Δαρφούρ, ὅστις ἀπεστέλλει μὲν ὄψρα, καὶ σκλάβους εἰς τὸν Ἀντιβασιλέα διὰ τὸ συνοδεῦσθαι τὸν Πᾶσα κατὰ τὸ εἰς Σουδᾶν ταξίδιον του. Τὴν 10 καὶ ἡμίσειαν ἤρραμεν τὴν ἄγκυραν καὶ τότε τὸ ἀτμοκίνητον ἄκαφος μας ἤρρισε νὰ διασχίῃ ὄρημνικῶς τὸν Νεῖλον περιφεροῦν τὴν ἀγρίαν του ὄρμη, ἣτις πολλὰκις καθίσταται ἐπικίνδυνος εἰς τοὺς πλόνας.

Εἶπε τῷ ὄντι γοητευτικὸν τὸ ταξίδιον τοῦ ἱεροῦ τούτου ποταμοῦ τοῦ παριστάνοντος τὸν Βόσπορον αὐτὸν ἐπὶ μιλίον ἀπέριον. Ἡ γραφικὴ ποικιλία τῶν ὄχθων του τέρπει τὴν φαντασίαν· ποῦ μὲν αἱ ὄχθαι ἐπ' ἀρκετὸν διάστημα εἰσι κατάφουτοι ἐξ ὑψηλῶν δένδρων καὶ ἰδίων φοινίκων, ὧν αἱ κορυφαὶ χαιρατοῦ μεθ' ὑπερφανείας τὰ νέφη τοῦ οὐρανοῦ, ποῦ δὲ κεκαλυμμένοι ἐκ γλῶσσι ἀινωίου, ποῦ δὲ ἀμυδάεις.

Εἰς τὰς ὑπορείας δὲ χαμηλῶν πετροδῶν ὄρεων, ὡς εἰς τὰς τοῦ Πηλοῦσιον, παρατηρεῖ τις τὰ τεχνητὰ ἐκεῖνα σπήλαια, τὰς ὑπογεῖους ἐκεῖνας οἰκίας τοῦ πάλαι διαμονᾶς τῶν τεθνεώτων Αἰγυπτίων.

Διαπλέων δὲ τις τὸν Νεῖλον παρατηρεῖ ποῦ καὶ ποῦ νησιδία σχηματιζόμενα ἐντὸς αὐτοῦ καὶ γήινους γλώσσας σχηματιζόμενα, λέγω, ἐκ τῆς ἐκφόρου βότης τῶν ὑδάτων, καὶ αἵτινες ὅτε μὲν ἀναφαινοῦνται, ὅτε δὲ χάνονται, ἀναλόγως τῆς δυνάμεως τοῦ βέματος. Περὶ τὴν 1<sup>ην</sup> μετὰ μεσημ. ἐβήσαμεν εἰς Μασαρά παρὰ τὸ Πηλοῦσιον ὄρος, ὅπου ἐντὸς δένδρων παρατῆρει τις ἐκτεταμένον οἰκοδόμημα, τὴν στρατιωτικὴν Σχολήν. Τὴν ὥραν ταύτην διετάχθη τὸ γέμα, ὅσπερ ταχέως ἐτοιμασθέντος ἐπὶ τῆς τραπέζης συνεκαθίσασαν μετὰ τοῦ Πασᾶ, τοῦ γραμματέως του Γ. Σπύρα, ἐνὸς Χιλιάρχου, τοῦ Πλοιαρχοῦ καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Πασᾶ Μωχαμέτ Βέη.

Ἐν τούτοις τὸ ἐσπέρας ἤρξαμεν εἰς τινα θέσιν ὀνομαζομένην Κερφιζήρτζα· ἐνοεῖται δὲ ὅτι δὲν εἶχον ἀνάγκην νὰ ζητήσωμεν λιμένας, διότι πᾶσα ὄχθη τοῦ Νεῖλου εἶνε λιμὴν· ἀλλ' ὅσπερ πρὸς τούτοις θελήσαντες νὰ ἐξέλθωμεν εἰχόμεν ἀνάγκην λέμβου, διότι διὰ τινος σάνιδος ἐνώσαντες τὸ ἀτμόπλοιον μετὰ τῆς ξηρᾶς ἐξήλθον εἰς τὴν γῆν, ὅτε τὸ Ἔρεβος εἶχε καλύψει αὐτὴν μὲ τὸν σκοτεινὸν του πέπλον, ἡ δὲ ἀρτιφακὴ Σελήνη ὀλίγον ἤδύνατο νὰ τὴν φωτίσῃ.

Τέλος δ' ἐξελθόντων ἡμῶν μετεφέρθησαν καθίσματα, ἐντὸς δὲ καλλιερημένον ἀγροῦ ἐσπαρμένον ὀπώρας θερινὰς ἐκαθίσματα εἰς κῆλον συνομιλοῦντες περὶ διαφόρων ἀντικειμένων μετὰ τοῦ Πασᾶ καὶ λοιπῶν ἐπὶ δύο ὥρας. Μετὰ ταῦτα εἰσελθόντες εἰς τὸ ἀτμόπλοιον ἐμείναμεν μέχρι τοῦ μεσονυκτίου, μεθ' ὃ κατεκλίθημεν. Ἐκοιμήθη ὕπνον γλυκύτατον, ὅτε ἡ Ἥὸς ἐπεφάνη μὲ τὸν κροκόπεπλον αὐτῆς καὶ ἤρρισε νὰ φωτίσῃ τὰς ἀπέραντους ἐκεῖνας ἐκτάσεις, τὸ δὲ ἀτμόπλοιον νὰ διασχίῃ τὸν Νεῖλον. Ὁ ἥλιος ῥίπτει τὰς

φωτοθόλους ἀκτίνας του ἐπὶ τῶν ἡμέρα κινουμένων ὑδάτων τοῦ Νεῖλου ἐφαίνοντα καλημερίζον ἡμέρας εὐθύμως, ὅτε ἠκούσθη ἡ τρόπις τοῦ ἀτμοπλοίου προσκρούουσα εἰς τὴν ἄμικρον τοῦ πυθμένος. Τούτου οὐδόλους διατάραξε τοὺς συνταξιδιώτας, ὅσον ἐμὲ ἀνησύχησε, καθὼς τούτου εἶνε σήμημα πάθημα ἐν τῷ Νεῖλῳ καὶ οὐδὲν ἔχει νὰ φοβηθῆ τὸ πλοῖον ἐκ τούτων προσκρούσεων.

Λοιπὸν τὴν 15/27 Μαρτίου ἐπλέομεν τὸν Νεῖλον μετὰ ὄσχευαίς, διότι ποῦ καὶ ποῦ προσκρούοντες εἰς τὸν πυθμένα ἤμεθα ἡναγκαζόμενοι νὰ λοξοδρομῶμεν καὶ ὀπισθοχωρῶμεν, ἐνίοτε δὲ καὶ νὰ περιμένωμεν μέχρις οὗ οἱ ὀδηγοὶ παρατηρήσωσι καλῶς τὴν βόην τῶν ὑδάτων. Προχωροῦντες δὲ παρετηροῦμεν ποῦ καὶ ποῦ, ὅτε μὲν κορυφαὶ πυραμίδων, ὅτε δὲ ὀλοκλήρους πυραμίδας ὕψουμένας καὶ θωμμένας εἰς ἀπέραντον διάστημα ἐντὸς τῆς ἐρήμου. Ἄπειρα δὲ χωρία παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Νεῖλου εὐρίσκονται περικυκλούμενα ὑπὸ ἀειθαλοῦς δένδρων φουταίας φοινίκων. Τὴν 2 1/2 μ. μ. ἤρξαμεν εἰς Βενισουεῖ, τὴν πάλαι Πτολεμαῖδα, πόλιν ἔχουσαν περὶ τὰς 3000 οἰκίας, Χριστιανῶν Κόπτας περὶ τὰς 150 οἰκογενείας, Ἑλλήνων ἐμπορευομένων 5—6, οἱ λοιποὶ κάτοικοι Ἀραβεῖς εἰσι. Ἐχει ὠραῖον καὶ τερπνὸς κήπους καὶ ἐν κομψῶν παλατίων οἰκοδομηθῆν παρὰ τοῦ Σαῖτ πασᾶ Ἀντιβασιλέως. Τὴν 4<sup>ην</sup> ὥραν μ. μ. ἀνεχωρήσαμεν καὶ τὸ ἐσπέρας ἤρξαμεν εἰς τινα θέσιν ὀνομαζομένην "Μπίμπα" εἰς τὴν χωρίον εὐτελεῖς. Ἄκρα νηγεμὰ ἐπεκράτει, καὶ οἱ οὐράνιοι ἀδάμαντες ἠκτινοδύλον ἐπὶ τῶν ἡμέρα κινουμένων τοῦ Νεῖλου ὑδάτων.

Τὴν 16/28 πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ φωστήρος τοῦ οὐρανοῦ ἤρρισε τὸ ἀτμόπλοιον νὰ διασχίῃ τὰς ἀπέραντους ἐκτάσεις τοῦ Νεῖλου, αἱ δὲ πρὸς ἀνατολὰς ὄχθαι του ἤρρισαν νὰ φαίνονται ἀπαρτομοί καὶ πετρώσεις, θουὰ δὲ πετρώδη νὰ καθυραῖζον τὴν ποικιλίαν τῆς φύσεως τῶν ὄχθων τοῦ διὰ ῥητογραφικῆς ἀπόψεως. Πλέων τις τὸν Νεῖλον νομίζει ὅτι εὐρίσκεται πάντοτε ἐντὸς λίμνης, ἣς δὲν ὑπάρχει διεξόδος. Ἐξέκοιλουθεῖ ἡ ποικιλία τῶν ὄχθων, ἀλλοῦ εἰσι κατάφουτοι ἀπὸ φοινίκας, ἀλλοῦ χλοοστερεῖς, ἀλλοῦ παρατηρεῖ τις τοὺς στάχεις καταχρυσούοντας ἀπείρους ἐκτάσεις, ἀλλοῦ πρὸς θερσιμὸν ἄγρους καὶ ἀλλοῦ θλάπει τις πλῆθος φελαγίων θεριζόντων κριθῶν καὶ συναζόντων κυάμους. Καὶ πάλιν ἀλλοῦ θλάπει τις πετρώσεις καὶ ἀποκηρμῶνες θέσεις κρεμαμένας ἄνωθεν τῶν ὄρημνικῶν τοῦ Νεῖλου ὑδάτων.

Τὶ ὠραῖα καὶ θαυμασιὰ φάσεις! Δικαίως πρόπει ἡ Αἴγυπτος νὰ ἐπιούρη τὴν προσοχὴν τῶν πεπολιτισμένων Εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν! Εἰς ἀμφοτέρως τὰς ὄχθας παρατηρεῖ τις ἀγορήματα καὶ πελώρια οἰκοδομήματα ἀνήγοντα τῷ ἀντιβασιλεῖ, ἐργοστάσια καὶ μηχανὰς Καχάρως καὶ δάμθακος. Ἐνὶ λόγῳ τὸ πλεῖστον τῆς Αἰγύπτου ἀνήκει εἰς τὸν Ἀντιβασιλέα· χιλιάδες δὲ Φελαγίων ἐργάζονται εἰς τὰ ἀγορήματα καὶ ἐργοστάσια ταῦτα διὰ τὸν ἀντιβασιλέα.

Τὴν 2<sup>ην</sup> ὥραν μ. μ. ἡ ἀριστερὰ ὄχθη παρουσιάζει μὲ ὑψηλοὺς καὶ ἀποτόμους θράχους, οἵτινες εἶνε σειρὰ ὄρεων, ὅχι δμως ὑψηλῶν, ἐκτεινομένων κατὰ μέγα ὄγκον τοῦ Νεῖλου.

Τὴν 5<sup>ην</sup> ὥραν μ. μ. ἤρξαμεν εἰς Μίνιαν, ἐξήλθον μετὰ τοῦ Πασᾶ καὶ ἐπεσκέψθημεν τὸ ἀξιόλογον καὶ κολοσσαῖον ἐργοστάσιον Καχάρως τοῦ Ἀντιβασιλέως ἕπερ ἐργαζόμενον εἰς 24 ὥρας ἐξάγει 500 καὶ πλέον κανάρια Καχάρως. Ἐπεσκέψθημεν τὸ παλάτιον τοῦ Ἀντιβασιλέως, τὸ ὅποιον εἶνε ἀξιοσημειωτὸν διὰ τὸ κομψὸν τῆς οἰκοδομῆς του καὶ τὴν πολυτέλειαν τῶν ἐπιπλων. Ἡ πόλις περιέχει ἕως 20 χιλιάδας πηλοθυσμῶν, ἐξ ὧν 2000 περίπου Κόπται Χριστιανοί, 70 Ἑλ-

λγηνς ἐμπορευόμενοι καὶ οἱ λοιποὶ Ἀραβεῖς φελαγάχοι.

Τὴν ὀγδόην πρὸ τοῦ μεσονυκτίου ἐδειπνήσαμεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἔχοντες συνδαιτημένα καὶ τὸν διοικητὴν τῆς Μίνιας. Ὁ οὐρανός, ὡς συνήθως, εἶνε αἴθριος καὶ λαμπρός, ἄκρα νηγεμὰ ἐπικρατεῖ, πρὸς ἐπιμετρον δὲ καὶ ἡ θεὰ σελήνη, τὸ λαμπρὸν τοῦτο τῆς νυκτὸς ἄστρον, ῥίπτει τὸ πωθητὸν φῶς τῆς ἐπὶ τῶν γαλιμαίων τοῦ Νεῖλου ὑδάτων, ὧν μάλιστα ὑπόκωφός τις φλοῦδος ἀκούεται. Τὴν ὥραν ταύτην, ἣτις εἶνε ἡ τετάρτη τῆς νυκτὸς, κάθημαι εἰς μεγάλην τράπεζαν τοῦ ἀτμοπλοίου μετὰ τεσσάρων ἄλλων προσόντων μετ' ἐμοῦ ἦτοι τοῦ Ἐσοῦ. Τσαφέρ πασᾶ, τοῦ υἱοῦ τοῦ Μωχαμέτ Βέη, τοῦ γραμματέως τοῦ Πασᾶ Χαοῦν ἐφένδη καὶ τοῦ Γεωργίου Σπύρα συνταξιδιώτου μου. Ἄκρα σιωπῆ ἐπικρατεῖ καὶ περὶ ἡμῶν ἴστανται μετὰ σεβασμοῦ καὶ τρόμου, ἐσταυρωμένως ἔχοντες τὰς χεῖρας δεκά θεράποντες καὶ ἑστέροι τινες γνωστοὶ τοῦ Πασᾶ. Μετὰ τὴν σφράγισιν τῶν ἐπιστολῶν ὠμιλήσαμεν περὶ διαφόρων πραγμάτων καὶ ἰδίως περὶ τῆς καλῆς ποιότητος τῆς αἰγυπτιακῆς γῆς μεθ' ὃ ὁ πασᾶς ἀνεχώρησεν εἰς τὸν θάλαμον τοῦ κληνουτάως ἡμέας.

Τὴν 17/29 πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου τὸ ἀτμόπλοιον ἤρρισε νὰ διασχίῃ τὰ ὕδατα τοῦ Νεῖλου ὄχι ὅμως καὶ ἀκαλύτως διότι ὁ πυθμὴν ἀθάβης ὧν πολλὰκις ἡγαντιοῦτο εἰς τὴν ὄρημνικὴν του κίνησιν καὶ πολλὰκις ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν ἐκρατεῖτο σφιγκτὰ ἐν τοῖς σπλάγγνοις τοῦ πλοίου, ὡστε ἡναγκαίως ὁ πλοίαρχος μετὰ τῶν ναυτῶν νὰ μεταχειρίζεται πᾶν μέσον διὰ νὰ τὸ ἐξαγάγῃ τοῦ πυθμένος καὶ νὰ ζητῇ συγχρόνως τὴν βοήθειαν τῶν ἄλλων ναυτῶν τῶν δύο ῥημουλκούμενων ἱστοφόρων. Αἱ ὄχθαι παριστάνουν πάντοτε τὸ αὐτὸ φαινόμενον. Ἡ ἀνατολικὴ ὄχθη περιτερίζεται ἀπὸ τὴν ἄνω μηχανοκίνητον σειρὰν πετρωδῶν ὄρεων ἐκτεινομένων μέχρι Σουδᾶν καὶ Ἀβουσινας, ὅτε μὲν πλησιάζοντες τὸν ὄχθη, ὅτε δὲ ἀπομακρυνόμενον αὐτῆς. Ἡ δεξιὰ ὄχθη ποῦ μὲν χλοοστερεῖς, ποῦ δὲ καλλιερημένη, πολλαχοῦ φέρει χωρία καὶ ἀγορήματα τοῦ Ἀντιβασιλέως περιέχοντα ἀτμομηχανὰς διὰ τὴν γεωργίαν καὶ τὸ πότισμα τῶν γαιῶν.

Περὶ τὴν 1<sup>ην</sup> ὥραν μ. μ. ἤρξαμεν εἰς Ῥάδαν, πολίτηνον περιέχον διάφορα ἀξιοσημειώτα ἐργοστάσια καὶ ἀτμομηχανὰς. Ἐξήλθον μετὰ τοῦ Πασᾶ καὶ ἐπεσκέψθημεν τὸ Καχαραποεῖον, ἐργοστάσιον ἀξιόλογον καλλίτερον τοῦ τῆς Μίνιας. Τὸ περίερον δὲ εἰς εἰς θλας τὰς ἀτμομηχανὰς καὶ λοιπὰ ἐργοστάσια πάντες οἱ μηχανικαὶ ἐργάται εἶνε Ἀραβεῖς· οὐδένα Εὐρωπαῖον εἶδον.

Ἐπεσκέψθημεν συγχρόνως νεώκτιστον παλάτιον τοῦ νῦν ἀντιβασιλέως, οἰκοδομημένον ἐκτεταμένον, κομψὸν καὶ ὠραῖον, μὲ χρωματισμοὺς λαμπροὺς καὶ ἐπιχρυσώματα πλούσια, μαρμαρίνην λεκάνην ὅπου τὸ ὕδωρ χύνεται ἀπὸ διαφόρων στομάτων ζῶων καὶ πτηνῶν· ἔχει δ' ἕνα κήπον τερπνότερον μετὰ πολλῆς χάριτος περιεποιημένον. Ἐπὶ τὴν οἰκίαν βαθυσκεῖο δένδρου τοῦ τερπνοῦ τούτου κήπου ἐκαθίσασαν. Μεθ' ἡμῶν συνεκάθησαν ὁ ἀπασταλμένος, ὃν ἀνεφέρα ἀνωτέρω, τοῦ βασιλείου Δαρφούρ, πλὴν δὲν ἐκάθισε χωρὶς νὰ ζητήσῃ πρῶτον τὴν ἀδείαν παρὰ τοῦ Πασᾶ, ἂν καὶ ὁ Πασᾶς εἶνε δημοτικώτατος· λαθῶν δὲ τὴν ἀδειαν ἴστατο πάλιν ἐπὶ τῶν γονάτων. Ἄφ' οὗ δὲ πολλὰ ὠμιλήσαμεν περὶ τῶν πραγμάτων τῆς Κυβερνήσεως ἀνεχωρήσαμεν ἐκείθεν καὶ ἐπιβιβάσθημεν εἰς τὸ ἀτμόπλοιον ἤρραμεν τὴν ἄγκυραν τὴν 2 1/2 μ. μ. Ἡ ἀπάναντι τῆς Ῥάδας ὄχθη εἶνε κατάφουτος εἰς ἀρκετὸν διάστημα ἀπὸ ὑψηλοῦς φοινίκας, ἐν τῷ πέμῳ τῶν ὀπίσθων εὐτελεῖς οἰκίαι χωρίου διακρίνονται καὶ εἰς μιναρές. Τὸ ἐσπέρας περὶ τὴν 1<sup>ην</sup> τῆς νυκ-

τὸς ἡράσαμεν εἰς τὸ χωρίον Ψαζάρα. Μετὰ τὸ δεῖπνον ἐξήλθονμεν πάντες εἰς ἀμυδάη τινὰ πεδιάδα, ὅπου ὁ Πασᾶς διέταξε διάφορα γυμνάσματα, πῆδημα, πάλαν καὶ γῦρον ἀπλαθὴ στροφῆν ἐπὶ τῆς μῆς χειρὸς δεκάκις, ἐν ᾗ ὁ παίζων μεταχειρίζεται τὴν μίαν χεῖρα ὡς ἄνωτα, ἐγγίζοντα τὴν γῆν καὶ στρέφεται δεκάκις παρατρέπων πρὸς τὰ κάτω, ὅστω δὲ ὑπάγει νὰ ἀρπάξῃ ἐν φανᾶριον ἱστάμενον ἀνημμένον εἰκοσι πόδας μακρᾶν. Τὸ παιγνίδιον τοῦτο ἦτο πολὺ ἀστέιον, διότι πάντες οἱ ἐπιχειροῦντες μάλιστα ἀστρέφοντο ἐπιπτον ἐκτάδην ἐπὶ τῆς γῆς πρὸς μέγιστα τῶν θωμμένων. Ὁ κερδίζων δὲ εἰς ἕκαστον παιγνίδιον ἐλάμβανε παρὰ τοῦ Πασᾶ ἐν δώρον πέντε φράγκων. Τοιοῦτοτρόπως διεσκέδασαμεν μέχρι τῆς 4<sup>ης</sup> ὥρας τῆς νυκτὸς καὶ μετὰ τοῦτο εἰσελθόντες κατεκλίθημεν ἐν τῷ ἀτμοπλοίῳ. Ἡ νύξ ἦτο μαγικὴ, ὡς συμβαίνει πάντοτε σχεδὸν ἐν τῷ ἄνω Αἰγύπτῳ, αἱ χορεύται τῶν ἀστέρων μετὰ τῆς σελήνης μᾶς ἐχάρουν ἀφθόνης, τὸ φῶς τῶν, ὃ δὲ Αἰόλος ἤρριξε ἡραχίαν μεγαίστην.

(Ἐπταί η συνέχεια)

Ο ΚΑΠΕΤΑΝ ΓΙΑΝΝΗΣ.

ΔΙΗΓΗΜΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΝ

ὑπὸ Μ. Μαλλιάρᾳ κ.

(Συνέχεια)

Γυμνοί, ἀνέσται ἀπῆλθον οἱ γονεῖς μου τῆς ἐρημιθεῖσης νήσου. Ἐξήλθον εἰς τὰς ἀτάς νήσου τινὸς τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ μετὰ πολλὰς καὶ παντοίας στερησεις ἠδυνήθησαν νὰ τύχωσιν ἀνευτέρως ὑπάρξεως διὰ τῆς ἀκαταβλήτου τοῦ πατρὸς μου δραστηριότητος, ὅστις τῇ βοηθείᾳ ἀρχαίων φίλων κατάρθωσε νὰ ναυπηγήσῃ πλοίαρον τραπέσι πλὴν τὸν ναυτικὸν θῖον. Μετὰ τινα ἐτη ἀπεθίωσαν ἡ μήτηρ μου καὶ ἔμεινα ὄρφανός. Καίτοι μικρὸν παιδίον καὶ μὴ ἔχον ἱκανὴν συναίσθησιν τῆς πληξάσης με συμφορᾶς ἔβλαυσα γοερώς τὴν στέρσιν ἀγαθῆς καὶ φιλοστοργίου μητρὸς, ἣτις μ' ἐζωογονεῖ διὰ τοῦ μεριδιότητος τῆς καὶ καθίστα εὐδαίμονα ἐν αὐταῖς ταῖς στερησεσιν αὐτὸν τὸν πατρικὸν οἶκον διὰ τῆς φαιδρότητος καὶ τῆς τερπνοῦς τὸν ὀφθαλμὸν καθαρῶς καὶ εὐκοσμίως.

Ὁ Καπετὰν Γιάννης ἀναμνηθεῖς τῆς μητρὸς του ἀπέμασε δάκρυ καὶ ἐκνίεν εἰς τὰ στήθη του στεναγμῶν. "Καὶ μετὰ τόσα ἐτη διαμείνει ζωηρὰ ἐν τῇ μνήμῃ μου ἡ ἀνάμνησις τῆς μητρὸς μου, φίλτατε \* ὦ! πόσον γλυκὸ εἶναι τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς! Ἡ μήτηρ διαγέει φῶς ἐν τῷ οἴκῳ, εἶνε ὁ παρηγορὸς ἄγγελος τῶν τέκνων τῆς. Ἐν τῷ μεριδιῶντι αὐτῆς ὀφθαλμῷ ἀνανακλάται ὁ οὐρανός μετὰ πάσης τῆς θείας ἀρμονίας καὶ μακαριότητος. Ἡ φωνὴ τῆς εἶνε μουσικὴ ἡδυτάτη φέρουσα τὴν γαλήνην καὶ ὅταν σφοδρὰ παθῶν θύελλα συνταράσσῃ τὴν ψυχὴν τοῦ τέκνου. Ἄνευ μητρὸς τὸ τέκνον εἶναι ἔρημον, δόσμοιρον, πράγματι ὄρφανόν καὶ ἂν ἀκόμη τῷ ὑπολείπεται ἐν τῷ κόσμῳ ὁ πατήρ.

Γ.

Δύο ἐτη μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρὸς μου συνήθη ὁ πατήρ μου δευτέρου γάμου, διότι ἦν εἰσαὶ νέος καὶ διότι ἐπιβόηται νὰ μοι δώσῃ προστάτην κατὰ τὰς συγνάς αὐτοῦ ἀπουσίας, τὴν μητριά. Ἄλλ' ἡ μητριά δὲν εἶνε μήτηρ. Ἡ μητριά εἶνε πολλὰκις γυνὴ ζηλότυπος, σκληρὰ καὶ ὅτι ἐδόχως χαρακτηρίζεται τὴν μητέρα, ἡ φιλοστοργία, καθίσταται αἰτία μίσους πρὸς τὸν δούστηνον προγονόν. Ἐπιθυμοῦσα νὰ συγκεντρώσῃ

ὄλην τὴν στοργὴν τοῦ πατρὸς ἐπὶ τῶν ἰδίων τέκνων ἀγωνίζεται ν' ἀποξενώσῃ αὐτὸν τοῦ προγονοῦ, θεωροῦσα καὶ αὐτὰ τὰ πρὸς τοῦτον πατρικὰ ὀρμήματα ὡς παραβιάσιν τῶν πρὸς τὰ τέκνα τῆς ὀφειλομένου θωπειῶν. Ὁ πατήρ μου ἐκ τοῦ δευτέρου γάμου τοῦ ἀπέκτησε θυγατέρα, πρὸς ἣν ἡ μητριά μου συνεκέντηρον τὴν στοργὴν, ὅσον μίσος πρὸς ἐμέ. Τότε ἤρριξαν τὰ θέσασά μου· ἕκαστον θῆμά μου ἐσολοιάζετο, ἐπεκρίνετο αὐστηρῶς, καὶ τὸ ἐλαφρότερον παράπτωμά μου ἐτιμωρεῖτο διὰ μαστιγῶσεων. Ἡ μητριά μου εἶχεν ὀργανισμὸν λεπτοφυῆ, κρῖσιν νευρικὴν καὶ εὐερέθιστον. Κατὰ τὰς στιγμὰς τῆς εὐθυμίας τῆς ἦτον ὠραία, ὡς ἡ θάλασσα ἐν ὄρη νηγεμίας. Ἄλλ' ὅταν ἡ ὀργὴ κατελάμβανε αὐτὴν, ἐξήραστο ἀσπραπαῖ ἐκ τῶν ὀμμάτων τῆς καὶ καθίστατο ἀπαίσια τὴν ὄψιν. Ἐὰν δὲν ἤδύνατο νὰ ἐκδιηθῆ ἀμέσως τὸν ἐξοργισαντα αὐτὴν, καταλαμβάνετο ὑπὸ σπασμῶν καὶ ἀνάλυτο εἰς δάκρυα. Πᾶν ὅτι ἔλεγεν ἡ ἔπραττεν ἐθεώρει ἀλάθηστον καὶ δὲν ἤνευγετο οὐδεμίαν παρατήρησιν. Ἦτο χαρακτηριστὸς θεοποτικῶς, πρὸς ὃν καὶ αὐτὸς ὁ πατήρ μου ἡναγκασθῆν νὰ ὑποκύβῃ πρὸς ἀποφυγὴν διενέσειον κατὰ τὸ θραγὴ διάστημα τῆς διαμονῆς του. Διότι τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ χρόνου ἐθαλασσοπόρει, ἡ δὲ μητριά ἦτον ἀπύλουτος δεσποινὰ τοῦ οἴκου. Ἄλλ' ἤτο γυνὴ δραστήρια, ὄσο τινὰ λατρεύουσα, τὴν θυγατέρα τῆς καὶ τὴν καθαρῶτητα, ἣν ἐθεώρει ὡς τὸν μόνον προορισμὸν τῆς γυναικὸς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Καθ' ἐκάστην μετεπεισοῖο ἡ οἰκία εἰς ἕλος, ἐγὼ δὲ ἤμην ὑπόχρεως ν' ἀχθοροῦμ τὸ ὕδωρ ἐκ τινος μεμακρυσμένης πηγῆς καὶ νὰ διαλύω ἄσθετον ὅσως ἐπιρροισθῇ καθ' ἐσπέραν ἡ ἔστια, ἣτις φεῖ! ἔμελλε τὴν ἐπιούσαν πάλιν νὰ καπνισθῇ! Τὸ αἰσφύριον τοῦτο θασανιστήριον τοσοῦτον κέρρον μοι ἐνεποίησεν, ὡστε ἀπεφάσισα μὲν ἐσπέραν νὰ κοιμηθῶ χωρὶς νὰ λάβω εἰς χεῖρας τὸν χρωστέρα. Τὴν ἐπιούσαν ἡ μητριά μου ἀντὶ νὰ με ἐύλισε με παρῆδωκεν εἰς τὸν γραμματοδιδάσκαλον, ὅπως με διδάξῃ τ' ἀποτελούοντα τότε τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν μαθήματα. Οὐδέποτε ἐλέγθη μετ' ἀληθοῦς ἐνδομύχου εὐχαριστήσεως τὸ καινὴ πρὸς τοὺς γραμματοδιδασκάλους ὑπὸ τῶν γονέων λεγόμενον, ὅσκις ἔσπελλον ὡς μαθητὰς τὰ τέκνα τῶν "τὰ ὅσα ἰδικίμου, αἱ σάρκες ἰδικίαι σου." Ὁ γραμματοδιδάσκαλος μετὰ πονηρῆς μεριδιότητος ἐνεστερησθῆ τὴν παραγγελίαν τῆς μητριάς μου καὶ ἐφιλοτιμήθη νὰ τὴν πραγματοποιήσῃ. Ἦν δὲ ἀπαίσιος τὴν ὄψιν ὁ γραμματοδιδάσκαλος οὗτος, διότι τὸ πρῶτον τὸν ἦτο κατῶστινον ὑπὸ τῆς εὐλογίας, ἐξ ἣς καὶ ὁ ἀριστερὸς ὀφθαλμὸς του εἶχε τυφλωθῇ. Ἐφόρει ἐνδομασίαν μοναχῶν καὶ ἡ τωλόδης χεῖρ του ἐσφίγγε τὸν τιμωρούμενον μαθητὴν ὡς μάγανον. Ἡ θέα τοῦ τέρατος τούτου μοι ἐνέπεινε τρόμον καὶ συνεχῶς ἔσπερπον τὸ βλέμμα πρὸς τὴν ὄραν, ἀλλὰ δὲ ἐνὸς τυφλωτοῦ μ' ἐχάρωσαν εἰς τὴν θέσιν μου. Ἡ τυφλὴ ὑποταγὴ ἦτο τὸ πρῶτον ἄβρονον τοῦ κανονισμοῦ του· ἡ Ὀκτώηχος, τὸ Ἰαλτῆρι καὶ ὁ Ἀπόστολος ἀπέτλουν τὴν στερεοτυπον θῆσιν τῆς ἐκπαίδευσως, καὶ τὰ τρία δὲ ταῦτα ἱερά βιβλία διήλθον ἐν ὀδυρμοῖς καὶ θρήνησι δι' ἀνέρον ραβδισμῶν καὶ τῶν χυδασιωτέρων ὕδρων. Ἐκατοντάκις τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαθον διὰ τοῦ ἱστορικοῦ βουλεύρου πρὶν ἢ ἐκμάθω τοὺς ὀκτὸ τοῦ ἱεροῦ βιβλίου τοῦ Δαμασκηνῶ ἤχους· εἰς ἐμὲ ἐφημερίθη πληρέστατα ὅτι εἰς ὀδικίως καλόγηρος εἶπε περὶ τῶν Ἑλλήνων, ὅτι γράζουσι νηστείας καὶ εὐλου.

Εὐτυχῶς συμβατήρητον εἶχον τὸν υἱὸν ἐνὸς πλουσίου συμπατριῶτου μου, ὅστις εἶχε τὸ πρόνομον τοῦ ἀπαρᾶσιου, καίτοι ὁ μᾶλλον δόσωνος, διότι ἡ μήτηρ του εἶχε πάντοτε τὰ θυλακία του πλήρη γλυκουμάτων πρὸς ἃ εἶχεν ἰδιαιτέρην

κλίσην ὁ διδάσκαλος, καὶ διότι τὸ δευτεριῶτικον αὐτοῦ εἶχε διπλάσιον μέγεθος. Ἄλλως τε οἱ διδάσκα

Τὸ ἔθος ἐφύων  
Αμφίβου και ἀραιά,  
Ἐφαίνοντο δὲ ὡς οὐαί  
Αἱ κορυφαί τῶν νήσων.

Πιστότερον δὲν ἤδυνάτο νὰ ζωγραφίσῃ ὁ ποιητὴς τὴν πρὸ ἐμοῦ ἀνεπιτομένην εἰκόνα, ἥτις ἀπερρόφησε πᾶσαν τὴν προσοχὴν μου, εἰ ἢ με ἀπέσπασέ τις ἔλκω με σφοδρῶς ἐκ τοῦ ὄπιου.

Ἐνόμισα ὅτι πᾶν ὅτι ἐβλεπον ἦτο ὄνειρον καὶ ἀπάτη τῆς φαντασίας μου καὶ ὅτι εὐρισκόμην εἰσὶ ἐν τῇ γραμματοδιδασκαλίῳ καὶ τὸ ταλαίπωρον οὐδὲ μου ὕψιστον τὴν συνήθη τοῦ διδασκάλου μου θωπεΐαν. Ἐστράφη καὶ εἶδον τὸν πατέρα μου.

Φαίνεται ὅτι ἡ μητριά μου ἀνέπτυξε πᾶσαν τὴν θαυμασίαν αὐτῆς εὐγγλωττίαν ἀναμίξασα καὶ τὰ δάκρυα, τὰ ὅποια καθίστασιν ὄφρασιότερας τὰς γυναίκας καὶ με παρέστρεψεν εἰς τὸν πατέρα μου ὡς τὸ ἐξωλέστατον ἄν, διότι εἶδον ἐπὶ τοῦ προσώπου του εἰκονιζομένην ὄργην ἀγρίαν ἥτις ἐστράφη ὡς καταγίε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου. Ἦθελον δὲ βιβθῆ εἰς ἀπαντος εἰς τὴν θάλασσαν, ἐὰν ὁ ναυκλῆρος δὲν με ἤραψε διὰ τῶν χαλυδόνων χειρῶν του προσπίψων με διὰ τοῦ ἡρακλείου αὐτοῦ σώματος, ὅπως ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ συνεπειρήθη ὡς γαλῆ κατεπτομένη. Ὁ πατήρ μου ἀφ' οὗ ἐξέκινεως κατ' ἐμοῦ τὸ ναυτικόν του ὕβρασολόγιον ἀπῆλθεν εἰς τὴν πρῶμην παραγγίλας εἰς τὸν ναυκλῆρον νὰ με θωπεῖ ὡς τὸν ὕστατον τῶν ναυτοπαίδων. Οὕτως ἐγενόμην ναυτόπαις (μουτζος) καίτοι υἱὸς τοῦ πλοίαρχου. Τὸν ναυτοπαῖδα βαπτίζουν πολλάκις ἐν ναυταί καὶ λακτιζοῦσιν ὡς κύνα. Πολλάκις ἐκυλιόμην μεταξὺ τῶν ἐπιπλῶν τοῦ πλοίου ὡς ὕλη ἀβρανῆς, λακτισθεὶς ὑπὸ ἰδιοτρόπου ναυτοῦ ἐν ὄρα τρικυμίας, διότι κλονιζόμενος ἐκ τῶν διακυμάνσεων τοῦ πλοίου δὲν ἤδυνάμην νὰ σταθῶ εἰς τοὺς πόδας μου. Ἡ ναυτικὴ πειθαρχία εἶνε ἀδυσώπητος. Μολοντί κατενιόμην νὰ μανθῶ ἐν πρὸς ἐν ἕκαστον ἐπιπλῶν καὶ σχοινίον κατ' ὄνομα, γένος, εἶδος καὶ γρῆσιν, μολοντί ἤμην πάντοτε πρόθυμος ἐκτελεστῆς τῶν διαταγῶν τοῦ ναυκλήρου, ὑφιστάμην συχνάκις τὴν τιμωρίαν ἀπροσοκῆτος κατερχομένην ὑπὸ τὴν μορφήν βαπτισματος. Ἐὰν ἐπήρχετο γαλήνη, ἥτις ἐκράτει δέσμιον τὸ πλοῖον ἐπὶ τῆς λευκῆς αὐτῆς ἐπιφανείας ἐπὶ ἡμέρας ὀλοκλήρους, ὑπῆρχε τις ἐναγῆς, τοιοῦτος δὲ ἦσαν οἱ νεωστὶ ναυτολογούμενοι, ὧν τὰ ὀνόματα ἐτίθεντο ἐν κληρωτίδι, ὁ δὲ λαχὼν πρῶτος ἐρρίπτετο εἰς τὴν θάλασσαν, ὅπως ἐξαγισθῆ λουόμενος. Τοῦ κανόνος τούτου δὲν ὑπῆρχεν ἐξαιρέσις, οὕτω δὲ ὑπέστην τὸ ἀκούσιον τοῦτο λουτρὸν, δεθεὶς διὰ σχοινίου, δι' οὗ ἀνελεύθη ἐν μέσῳ τῶν γελῶτων τῶν πληρώματος. Διότι ἡ τρικυμία εἶνε μὲν φοβερά, ἔταν ἐγείρη τὰ ἀφρισόμενα κύματα τῆς καὶ τὰ ῥίπτει ἐπὶ τοῦ καταστρώματος μετὰ πατάγου· ἔταν ὁ ἀνεμος σείη ὡς καλάμους τοὺς ἰστούς τοῦ πλοίου καὶ κατασχίξῃ τὰ ἰστία, ἐὰν οἱ ναῦται δὲ προσθῶσιν νὰ τὰ συστειλῶσιν, ἀλλ' ἐξεγείρει καὶ ἐπιτείνει τὰς δυνάμεις τοῦ ναύτου, ὅπως ἀντιστῆ κατ' αὐτῆς καὶ ἡ εὐθραυστος σανὶς ὑπὸ τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἐμψυχομένη ὑπεκφεύγει τὴν μανίαν τῶν στοιχείων. Ἄλλ' ἡ γαλήνη εἶνε νέκρωσις· τὸ πλοῖον ἴστανται ἀκίνητον, τὰ ἰστία κρέμνεται γαλαρὰ ἐπὶ τῶν κεραιῶν πλαταγούντα, καὶ ἡ ἀνθρωπίνη θέλησις ἐξουδετερῶται Ἐπέρχεται πλῆξις καὶ νάρκη, καὶ οἱ ναῦται μάτην ἐπικαλοῦνται μετὰ βλασφημιῶν τὸν ἄνεμον. "Ἐλα, μαρφέ, ἔλα, π' ἀνάθεμά σε! ἔδρα ἀπὸ τὴν τρύπα σου, διαβόλοκαίρη!" καὶ θλιπέουσι τὸν ὀρίζοντα ἀσάλλωντες. Ὅποια δὲ χαρὰ καταλαμβάνει τὸ πλήρωμα, ἔταν λεπτὴ ἀνέμου πνοὴ βοτῆδων τὴν λευκὴν γαλήνην καὶ τὰ νεκρὰ ἰστία ταυνοῦνται ὡς αἱ πτέρυγες πτηνοῦ κατὰ πρῶτον ζητούντες

νὰ πετάσῃ! Ταυνοῦσι τὰ μέλη των ὅπως ἀποτινάξωσι τὴν νάρκην, ἔλαουσι τοὺς προτόνους, στρέφουσι τὸν αἶσα, ἄδουσι καὶ σκιρτῶσιν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ ἀλλάσσουσι γλώσσαν — "Ἐλα, χρυσά μου καιρέ, φύσῃς ἀεράκι μου!" Τοιοῦτων σκηνῶν ἐγενόμην πολλάκις θεατῆς.

Ὅτω δὲ διέρρεον τὰ ἐτῆ ἐν μέσῳ τῶν στοιχείων τῆς φύσεως, ἐντὸς τοῦ στενοῦ κύκλου τοῦ πλοίου, ὅπερ ἐθεώρουν ὡς τὸν κόσμον, εἰς ἃν ἐρρίφθην ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης ὅπως ὑφίστανται ταλαιπωρίας καὶ βασανιστήρια. Σπανίως ἐξήρχομην τοῦ πλοίου ἔταν καταπλέομεν εἰς τὸν λιμένα. Οὐδεμίαν εἶχον φιλοδοξίαν, οὐδὲν πάθος. Ἐπειδὴ θαυμάζωδον προσφικεῖσθαι εἰς τὸν ναυτικὸν βίον, ἡ δὲ ὄργη τοῦ πατρός μου ἐμαλάχθη, ἤμην εὐχαριστήμενος μετὰ τὴν κατάστασιν μου. Ἄλλ' αἰφνης ἀνεπτύχθη εἰς ἐμὲ τὸ πάθος τῆς φιλοχρηματίας.

(Ἐπειτα συνέχεια.)

### ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΧΑΙΟΙΣ ΡΩΜΑΙΟΙΣ.

"Απαντες οἱ συγγραφεῖς, οἱ γράφοντες περὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου τῶν Ῥωμαίων ἐπὶ αὐτοκρατορίας, μείναν ποιοῦνται τὸ ἐν ἀποσπάσμασι διασωθέντος διηγήματος τοῦ σαυτικοῦ Πετρωνίου Ἀρβίτου. Τὸ διήγημα τοῦτο περιγράφει χαρακτηριστικώτατα τὸ "Συμπόσιον τοῦ Τριμαλχίου." Ὁ Τριμαλχίον ἦτο ἐκ τῶν νεοπλούτων τις, ὅστις προσεκάλεσέ ποτε εἰς γεῦμα τοὺς φίλους του καὶ ἐθάμβωσεν αὐτοὺς διὰ τῆς πολυτελείας τῆς τραπέζης καὶ τοῦ σπανίου καὶ ἐκλεκτοῦ τῶν παρατεθέντων φαγητῶν. Ἰδοὺ δὲ πῶς περιγράφει ὁ Ῥωμαῖος συγγραφεὺς τὸ ἐν λόγῳ συμπόσιον.

Ἐν ἀρχῇ παρετέθη εἰς τοὺς συνδαιτημένους προδούριον, συνιστάμενον ἐξ ἐλαίων μελαίνων καὶ πρασίνων θεθειμένων ἐντὸς μικρῶν καλάθων, οὓς ἔφεραν ἐπὶ τῶν ὤμων κομψῆς ὄνως ἐκ κορινθιακοῦ μετάλλου· ἐπὶ τῶν καλάθων, ὅστινες ἦσαν ἐξ ἀργύρου, ἦτο ἐκχαραγμένον τὸ ὄνομα τοῦ Τριμαλχίου καὶ τὸ θῆρος τοῦ σκεύους. Ἐπὶ ἐσχάρας ἔκειντο θεροὶ ἀλλάντες καὶ ὑπὸ τὴν ἐσχάραν ἐπὶ ἀργυρῶν πινακίων συριακὰ δαμάσκηνα καὶ βροαί. Κατόπι οἱ ὑπῆρταν παρέθεσαν καλάθων, ἐν ᾗ ἐκάθητο ὄρνις (κλωσσα). Παιανίζουσι τῆς μουσικῆς δύο δοῦλοι διηρεύονταν τὴν φωνάαν καὶ ἐξήγαγον θαυμάζον ὠδαυῶν, τὰ ὅποια δίνεμον εἰς τοὺς προσκεκλημένους. Ὁ Τριμαλχίον, θλιπὼν τοῦτο, ἀνέκραξε· "Φίλοι, ἔθεσα ὑπὸ τὴν ὄρνιθα ὠδαυῶν, ἀλλὰ φοβοῦμαι ὅτι ἐφθάρησαν ἦδη· μ' ἔβλον τοῦτο ἄς δοκιμάσωμεν." Τότε ἐδόθησαν εἰς τοὺς ἐπιζωμένους κοχλιάρια ἀργυρὰ — ἕκαστον τῶν ὀπίσθων ἐζύγιζεν ἡμισίαν ὡς ἔγγιστα λίβραν — δι' ὧν ἐθραύσθησαν τὰ ἐξ ἀλευροῦ κατασκευασμένα ὠδαυῶν. Ἦμην ἦδη διαθεθειμένος, διηγῆται ὁ Εὐκόλπιος, νὰ βίψω μακρὰν ἐμοῦ τὸ ὄν — φοβοῦμαι μὴ ἐν αὐτῷ ὑπέρχῃ ἦδη τὸ νεοσσόν, ὅτε εἰς τῶν συνδαιτημένων, ἀρχαῖος τῆς οἰκίας φίλος, μοὶ εἶπεν εἰς τὸ οὖς· Φίλατε, ἐνταῦθα ὑποκρύπτεται ἀστεϊσμός τις. Καὶ πράγματι τοῦτο καὶ ἦτο· θραύσας τὸ κέλυρος τοῦ ὄψου εὐρον ἐν αὐτῷ παχίαν σκολοπακα (μπεκάτσον) περιβεβλημένην ὑπὸ κροκοῦ τοῦ ὄψου. Ἡ μουσικὴ ἀνήγγειλε τὸ τέλος τοῦ προδούριου. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἀργυροῦν πινακίων ἔπεσε κατὰ γῆς, καὶ εἰς τῶν δοῦλων τὸ ἐσκήνω· μόλις θμως εἶδε τοῦτο ὁ Τριμαλχίον ἠγέρθη καὶ ἐρρῆπισεν τὸν δυστυχῆ δοῦλον, διατάξας αὐτὸν ν' ἀφήσῃ τὸ πινακίον ἔπου ἦτο, ὅπως ἀφαιρηθῆ μετὰ ἄλλα τῆς τραπέζης περιτρίμματα. Τότε εἰσῆλθον δύο Αἰθίοπες δοῦλοι καὶ ἔχρσαν ἐκ μικρῶν

θερματινῶν ἀσκῶν οἶνον, δι' οὗ ἐνίψαν οἱ συνδαιτημένους τὰς χεῖρας τῶν. Ὁ οἰκοδεσπότης ἐθεώρει ποταπὸν καὶ ἀνάγων νὰ νίπτωσιν οἱ παρ' αὐτοῦ ἐνιζόμενοι τὰς χεῖρας διὰ ὕδατος. Ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐτέθησαν μετὰ πολλῆς προσοχῆς κομψότατα ὑέλαια φιάλαι, φέρουσαι πινακίδια μετὰ τὴν ἐπιγραφήν· "Οἶνος φαλαρινὸς ἐκατὸν ἐτῶν." Τὸ ἀμέσως κατόπι παρετέθη φαγητὸν διήγειρεν εἰς ὕψιστον θαυμὸν τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν ἐκπλήξιν τῶν παρακαθημένων. Ἐπὶ στοργύλου μεγάλου δίσκου ἔκειντο δώδεκα φαγητὰ ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὰ δώδεκα σημεῖα τοῦ ζωδίου· ἄνωθεν τοῦ σημείου τοῦ Κριοῦ ἦσαν ὄρθοι (πιζέλια)· ἄνωθεν τοῦ Ταύρου ὄπτον βόειον κρέας, ἄνωθεν τῶν Διδύμων νεφροί, ἄνωθεν τοῦ Καρκίνου σαρὰ θραστῶν καρκίνων, ἄνωθεν τοῦ Ἄετος οὐκα Ἀφρικῆς, ἄνωθεν τῆς Παρθένου νέος λίαν ἐντέχνως παρασκευασμένος χοῖρος, ἄνωθεν τοῦ Ζυγοῦ μικρὰ πλάστιγγ κρατούσα ἐνθεν καὶ ἐνθεν πλακοῦντα, ἄνωθεν τοῦ Σκορπιοῦ ἀσκάκος, ἄνωθεν τοῦ Κυνηγοῦ λαγφός, ἄνωθεν τοῦ Αἰγοκέρω καρίδες, ἄνωθεν τοῦ Ὑδροχόου χῆν, καὶ τέλος ἄνωθεν τῶν ἰχθύων δύο ὄρθοι. Αἰγύπτιος δοῦλος προσέφερεν ἐπὶ μικροῦ ἀργυροῦ κλιθάνου ἄρτον, καὶ ἦτο ταυτοχρόνως μονότονον ἄσμα. Ὁ Τριμαλχίον προσεκάλεσε τοὺς συνδαιτημένους νὰ λάθωσιν ὅτι ἤθελον ἐκ τῶν φαγητῶν, μεθ' ὃ ὑπὸ τῶν πρῶτον δίσκων ἐφάνη δευτέρος περιέχων πτηνὰ καὶ ἐν τῷ μέσῳ λαγφῶν πτερωτῶν, ὁμοιάζοντα Πήγασον. Εἰς τὰς τέσσαρας ἄκρας τοῦ δίσκου ὑπῆρχον τέσσαρα μικρὰ ἀγαλμάτια Μαρσού, ἐκ τῶν ὀπίσθων ἔφρεε πολῦτιμον καρύκευμα ἐπὶ ἰχθύων, πλεόντων ἐντὸς τεχνικωτάτης λεκάνης.

Νέον πάλιν παρετέθη φαγητὸν· μέγας ἀγριόχοιρος ἐπὶ δίσκου, φορῶν πλατὺν πῖλον. Ὁ πῖλος ἦτο ἀστεϊσμός καὶ ἐσήμαινεν ὅτι ὁ ἀγριόχοιρος οὗτος εἶχεν ἐξαγοράσει τὴν ἐλευθερίαν του καὶ τοῦτο διότι παρετέθη πρὸ δύο ἡμερῶν εἰς συμπόσιον τοῦ αὐτοῦ οἰκοδεσπότης δὲν ἐχρησίμευσε, κεκορησμένων ὄντων τῶν συνδαιτημένων. Ἀπὸ τῶν δδόντων τοῦ ἀγριόχοιρου ἐκρέμαντο δύο κάλαθοι μικροί, ὧν ὁ μὲν ἦτο πλήρης φοινίκων, ὁ δὲ πλήρης θηθαϊκῶν καρῶν. Ὁ ἀγριόχοιρος διεμελίσθη ὑπὸ μεγαλοσώμου τινὸς ὑπῆρτου, φοροῦντος στολὴν κυνηγοῦ· ἀπὸ τῆς κοιλίας τοῦ θηρίου ἐξῆλθον πετῶσαι κίχλαι, αἵτινες ἐν τῷ ἄμα συναλῆφθησαν διὰ τῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐστημένων δικτύων καὶ ἐξευτηρίων καλάμων.

Παιανίζουσι τῆς μουσικῆς ἤθθησαν αἱ τράπεζαι καὶ εἰς τὴν αἰθουσαν ὠδηγήθησαν τρεῖς λευκοὶ χοῖροι κεκοσμημένοι διὰ ταυινῶν καὶ κωδῶνων. Ὁ Τριμαλχίον ἠρώτησε τοὺς παρόντας· "Ποῖον τῶν τριῶν τούτων χοίρων θέλετε ἐπὶ τῆς τραπέζης;" χωρὶς νὰ περιμεινῇ τὴν ἀπάντησιν προσεκάλεσε τὸν μάγειρον καὶ διέταξεν αὐτὸν νὰ παρασκευάσῃ διὰ τὴν τράπεζαν τὸν μεγαλειότερον. Μόλις δὲ παρήλθεν ὀλίγη ὥρα, καθ' ἣν οἱ προσκεκλημένοι δισεκάδαζον συνομιλοῦντες, ὅτε ἐνεφασίθη πάλιν ὁ μάγειρος φέρων ἐπὶ μεγάλου δίσκου ἔτοιμον τὸν χοῖρον. Οἱ ξένοι οὐκ ὀλίγον ἠπόρησαν ἐπὶ τῇ ταχύτητι τοῦ τεχνίτου μαγείρου, καὶ ὁ οἰκοδεσπότης εἶπεν· "Βεθαίως β' ἀφῆρεν ὁ μάγειρος τὰ ἐντόσθια." Τότε ὁ μάγειρος λαθὼν μάχαιραν ἤνοιξε μετὰ προσοχῆς τὴν κοιλίαν τοῦ ζώου, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξήγαγεν ἀλλάντας καὶ ἄλλα φαγητὰ πρὸς μαγίστην τῶν συνδαιτημένων ἐκπλήξιν καὶ χαρὰν.

Μόλις κατευνασθέντος τοῦ γέλωτος οἱ προσκεκλημένοι οὐ μικρὸν ὑπέστησαν τρόμον, διότι ἡ ὄρση τῆς ἐκτεταμένης αἰθούσης ἤρατο τρίζουσα καὶ τὸ ὀματίον ἔβλον τρέμον καὶ αἰσιόμενον. Ὁ Εὐκόλπιος καὶ οἱ ὄπαδοί του ἠγέρθησαν νομίζοντας ὅτι κινδυνεύουσι. Πλὴν τί συνέβη; Ἐκ τῆς ἀνοχθίσσης ὄρσης κατῆλθε μέγας



Ἡ κυρία ΛΑΣΕΛΛΑ. Ὁ κ. ΒΟΓΔΑΝΟΦ. Ὁ κ. ΛΑΣΕΛΛΑ. Ὁ κ. ΚΑΡΛΑΜΙΤΣΕΦ. Ἡ δεσποινὶς ΡΑΓΚΑΒΗ.  
Ὁ κ. Γ. ΔΕ ΜΑΡΤΙΝΟ. Ὁ κ. ΠΕΛΑΕΓΓΙΝΗΣ. Ἀγγλ. Πρίκτωρ. Ῥώστος γραμματεῖς.  
Υἱὸς τοῦ Ἴταλοῦ Πρίκτωρος. Γάλλος διευθύνων. Ἡ Κυρία ΓΚΙΚΑ. Ὁ κ. ΓΡΑΙΒΣ.  
Δεσποινὶς ΕΛΣΗ ΒΛΙΝΣΚΗ. Ὁ κ. ΚΑ. ΡΑΓΚΑΒΗ. Ἀγγλὸς γραμματεῖς.  
Θυγάτηρ Ὀθωμ. Ἐπιτρόπου. Ἡ δεσποινὶς ΒΑ. ΒΛΙΝΣΚΗ.

### Η ΕΝ ΣΟΦΙΑ: ΕΣΠΕΡΙΣ.

Μετά τοῦτο εἰσῆλθον κομφοὶ νεανίαι, οἵτινες ἐν χρυσαῖς λεκάναις ἔπλυναν χεῖρας καὶ πόδας τῶν καθήμενων ξένων, βαντίζοντες αὐτοὺς διὰ ἀρωματικῶν μύρων.

### Η ΕΝ ΣΟΦΙΑ: ΕΣΠΕΡΙΣ.

Καὶ ἡ νέα τῆς Βουλγαρίας πρωτεύουσα ἠτύχησε πρὸ μικροῦ νὰ ἰδῇ τελοῦμενον χορὸν μετρημενῶν, ἐξ ἐκείνων, οἵτινες τελοῦνται συνήθως ἐν ταῖς μεγάλαις τῆς Εὐρώπης πρωτεύουσαις. Εὐχαριστῶς δὲ γράφομεν τινα περὶ τοῦ χοροῦ τούτου, καὶ διότι εἶναι ὁ πρῶτος τοιοῦτος ἐν Βουλγαρίᾳ δοθεὶς καὶ διότι ἐδόθη παρὰ τοῦ ἐκαὶ Ἑλληνος πολιτικοῦ πράκτορος. Ὁ κ. Κλέων Ῥαγκαθῆς, ὁ ἐν Ῥουμανίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ τοσοῦτον εὐδοκίμως ὑπερετήρας καὶ ἀντιπροσωπεύσας τὴν ἐθνικὴν πατριὰν καὶ ἐν τῇ νεοσυστάτῃ ἡγεμονία τῆς Βουλγαρίας καὶ περιβάλλῃ με γόητρον τὴν πατρίδα ἡμῶν, καὶ κατὰ τοῦτο μέγας τῶν ὀφειλετῶν ἔπαινος. Εἶθε τοιοῦτος εἴχομεν ἔλους τοὺς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἀντιπροσώπους ἡμῶν! Δὲν ἐννοοῦμεν ὅτι μόνον εἰς τοιαύτας διασκευάσεις δέον νὰ περιστρέφεται ἡ προσοχὴ τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἀντιπροσώπων ἡμῶν· ἀλλ' ὅπως ἐβάβαιον εἶναι ὅτι καὶ αἱ τοιαύται συνεντεύξεις συντελοῦσιν εἰς σύσφιξιν τῶν τῶ ἔθνη ἐνούτων δεσμιῶν, καὶ εἰς

τὴν ἠθικὴν τῆς Ἑλλάδος, ὡς κράτους πεπολιτισμένου, ἀνοψῶσιν.

Ὁ χορὸς ἐδόθη ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Κ<sup>ω</sup> Ῥαγκαθῆ, καταλλήλως πρὸς τοῦτο διασκευασθεῖσα. Ἡ Α. Υ. ὁ ἡγεμὸν μετέβη εἰς τὴν ἐσπερίδα κατὰ τὴν 10<sup>ην</sup> ὥραν, ὅτε καὶ ἤρατο ὁ χορὸς. Αἱ ἐνδομασίαι καὶ αἱ στολαὶ ἦσαν καὶ ποικίλαι καὶ ὄραται· ὁ κ. Ῥαγκαθῆς μετρημενῶν ὡς Μάχδης καὶ ἡ γέννησις Κυρία του, ἐνδεδομένη ὡς Εὐφροσύνη τοῦ Ἄλλ παρὰ, μετὰ πολλῆς φιλοφρονείας καὶ εὐγενείας ἐποιήσαντο τὰς τιμὰς τοῦ οἴκου αὐτῶν. Ἐκ τῶν ἐκλεκτοτέρων στολῶν ἀναφέρομεν τινάς· Ἡ Κυρία Σαράφωφ ἦτο ἐνδεδομένη ὡς Ὄθωμανὶς δούλη, ἡ κυρία Ῥηδέζελ, σύζυγος τοῦ Αὐλάργου, ὡς Μαργαρίτα τοῦ GOETHE, ἡ κυρία LASCELLES (τοῦ Ἀγγλοπολιτικοῦ πράκτορος) ὡς δάμα πίκας, ἡ κυρία Ουβὲ (ὑπασπιστοῦ τοῦ ἡγεμόνος) ὡς ἀθιγγανίς, ἡ κυρία Μαλαμπάνωφ (τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν) ὡς νύξ, ἡ χαρίεσσα δεσποινὶς Ῥαγκαθῆ ὡς ψυχῆ. Ἐκ δὲ τῶν Κυριῶν ὁ κ. PELLEGRINI, πρῆξενος γραμματεῖς τῆς Γαλλίας ἔφερε στολὴν ἱππότη τοῦ ἰζ'. αἰῶνος, ὁ κ. LASCELLES Ἀγγλοεὐγενεὶς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ὁ κ. GRAVES ἱππότη τῆς ἐποχῆς Λουδοβίκου ἰδ', ὁ γραμματεὺς τοῦ Ῥωσικοῦ προξενίου ἦτο ἐνδεδομένος ὡς καπνοδοχοχαβαριστής, ὁ κ. VERNAZA ὡς φουσανελλοφόρος κτλ.

Ο ήμερών ήρτατο του χορού μετά της Κυρίας Ραγκαβή. Περί την 2 ωραν της πρώτης παρετάθη πλουσία τράπεζα. Ο ήμερών παρά την συνήθειάν του παρέμεινε μέχρι της 5<sup>ης</sup> πρωϊνής ώρας, οι δε λοιποί προσκεκλημένοι άπλήθον καταγεγορημένοι μόλις περί την 7<sup>ην</sup> δε πλέον φαιδρά άντέλλαν η νέα ήμερα. Πράγματι ο κ. Ραγκαβής ουτε κόπων εφείσθη ουτε δαπάνης προς έντελή επιτυχίαν της εσπερίδος· αλλά και η επιτυχία υπερέθη πάσαν προσδοκίαν.

Η παρατεθειμένη εικόνη εγένετο εκ φωτογραφίας, ετηρήθησαν δε λίαν επιτυχώς αι όμοιότητες των προσώπων. Εύχαριστως ίδομεν διά της εικόνας ταύτης τοις αναγνώσταις ήμων μικράν ιδεάν των διαφόρων στολών, αϊτινες κατ'εκάστην την εσπέραν διακρίνοντο εν τη αϊθούσῃ του χορού.



Εν Αιψία τῆ 31/12 'Απριλίου 1884.

Η πάλη μεταξύ των οπαδών της εκπτώσεως και των υπέρ της ύψώσεως εργαζομένων εν τοις χρηματιστηρίοις· οι πρώτοι διατεινόμενοι ούδεις λόγος ύπαρχει προς διατήρησιν των ύψηλων τιμών των άξιών, απ' ου και η διομηχανία κατάκειται, και οι καιροί εν γένει είναι πονηροί· οι δευτεροι όμως έχουσι ως επιχείρημα την άπανταχού επικρατούσαν ειρήνην, τας καλὰς ελπίδας του εν Παρισίους χρηματιστηρίου, την προσεχῆ εκδοσιν νέου ρωσικού δανείου κ. τ. τ. Δύσκολον είναι ν' αποφανθῆ τις περί του τίς εκ των δύο οκέπτεται ὀρθότερον· ουχ ἦτον ὅμως, με ὅλην τὴν φαινομένην ἀναπέπρωσιν ὄλων των ἐλπίδων, ἐν μόνον συμβάν ἀρκεῖ, ὅπως ἀνατρέψῃ τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο, τοῦ ὁποίου τὰ θεμέλια δὲν παρουσιάζουσι τὴν ἀπαιτούμενην στερεότητα.

— Η χρεωκοπία της· πρό πάντε ἐτών με κεφάλαιον 30 εκατομ. φράγκων ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ Αἰμιλίου Γιραρδίνου συσταθείσης Ἐθνικῆς Τραπεζῆς (Banque nationale) οὐδένα ἐπέβλη· τὸ ζῆμισυ τοῦ κεφαλαίου εἶχε καταβληθῆ παρά των μετόχων. Ἡ κρίσις τοῦ ἔτους 1882 ἔδωκε καὶ τῆ ἰδρύματι τοῦτο τὴν θανάσιμον πληγὴν. — Λέγεται ὅτι ὁμάς Βέλγων καὶ Γάλλων τραπεζιτῶν προέτεινε τῆ τραπεζῆς της Ἰσπανίας δάνειον ἐκ τεσσάρων ἑκατομ. λιρῶν στερλινῶν. Τὸ δάνειον τοῦτο θὰ χρητιμεύσῃ πρὸς ἀνάπτυξιν λιαν ἐπαχθοῦς δανείου ἐξ 1 1/2 ἑκατομ. λιρῶν, τῆ 1882 συνομολογηθέντος, καὶ πρὸς ἀνίσχυσιν τοῦ μεταλλικοῦ ἀποθεματικοῦ της Τραπεζῆς κεφαλαίου.

— Πολλά λέγονται περί της εἰς Βιέννην ἀποδημίας τοῦ Σέρβου πρωθυπουργοῦ Γαρζανίν· οἱ μὲν διατεινόμενοι ὅτι πρόκειται περί σερβικοῦ δανείου, οἱ δὲ περί μετατροπῆς των Σερβικῶν ὀμολογιῶν, αἵτινες ἐξεδόθησαν παρά της ἐν μακαρίᾳ τῆ λῆξει Γενικής Ἐνώσεως πρὸς κατασκευὴν των σερβικῶν αἰθηροδρόμων· ἄλλοι πάλιν διισχυρίζονται ὅτι πρόκειται περί συμμετοχῆς ἀστυρικῶν τραπεζῶν εἰς τὴν ἴδρυσιν της ἀγγλο-σερβικῆς Τραπεζῆς. — Ἐν Βερολίῳ αἱ φήμαι περί νέου ρωσικοῦ δανείου ἐκ 18—20 ἑκατομ. λιρῶν στερλινῶν ἐπαχλοῦσι τοὺς κύκλους των χρηματιστῶν. Οἱ ἐπισιμότεροι κύκλοι (Ρότσεχλιδ καὶ συντροφία) τηροῦν ἄκραν περὶ τοῦτου μουσικότητα ἀλλ' ουχ ἦτον κρίνωσι τις ἐκ της ὑψώσεως ὄλων των ρωσικῶν ἀξιών κατὰ τὰς τελευταίας ἐβδομάδας, δύναται εὐκόλως νὰ εἰκάσῃ ὅτι αἱ φήμαι αὗται προέρχονται ἐξ ὁμά-

δων, ζητουσῶν νὰ ἐξομαλύνουσι τὴν πρὸς τὸ νέον τοῦτο δάνειον ὁδόν. — Ἡ Τράπεζα της Ἀγγλίας καταβίβασε κατ' αὐτὰς τὸν τόκον της προεσφλησεως ἀπὸ 3 εἰς 2 1/2 %.

**Η ΕΘΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ 25 ΜΑΡΤΙΟΥ.**

Πανταχού γῆς, ὅπου πάλλει ἑλληνική καρδιά, ἡ ἡμέρα της 25 Μαρτίου πανηγυρίζεται ὡς ἡμέρα χαρμύσεων, ὡς ἡμέρα ἑθνικῆς ἐορτῆς. Καὶ ἐφέτος πρὸ πάντων αἱ Ἑλληνικαὶ κοινότητες ἐφιλοτιμήθησαν νὰ ἐορτάσωσι τὴν διττὴν ταύτην ἐορτὴν μετὰ της ἐμπροσθοῦς ἐπισιμότητος.

Ἰδίως δὲ ἐν Παρισίοις ἡ Ἑλληνικὴ ἀποικία, ἐπὶ κεφαλῆς ἔχουσα τὸν πρῶτον ἐπὶ της Ἑλλάδος, κ. Νικόλαον Μαυροκορδάτον, παρεσκευάσε συμπόσιον διὰ ἑράνου. Ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Ἡπειρωτικοῦ Ξενοδοχείου (Hôtel Continental) παρετέθη τράπεζα πλουσία διὰ 160 συνδαιτημόνας. Ἡ αἰθουσα ἦτο καταλλήλως διασκευασμένη διὰ Ἑλληνικῶν καὶ Γαλλικῶν σημαίων, διὰ εἰκόνας διαφόρων καὶ κατακεκοσμημένη δι' ἀνθῶν. Ἡ ἐπὶ της ἐορτῆς ἐπιτροπὴ εἶχε προσκαλέσει πολλὰς τῶν ἐπισιμωτήτων της Γαλλικῆς πρωτεύουσας, τοὺς ἐγκριτοτέρους των Φιλελλήνων καὶ Ἑλληνιστῶν, καὶ τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ τόπου. Οἱ κ. Μαυροκορδάτος εἶχεν ἐκ δεξιῶν αὐτὸν τὸν κ. Λαζάρ, τὸν ὁμογενῆ ἱατρὸν κ. Πανᾶν, τὸν κ. Μεζιέρ, μέλος της Γαλλικῆς Ἀκαδημίας, τὸν κ. Κρισζῆν, τὸν στρατηγὸν Τύρρ, ἐξ ἀριστερώτων δὲ τὸν κ. Ἐρνεστον Ρενᾶν, τὸν ἱατρὸν κ. Δαρμασηνόν, τὸν κ. Μίλλερ κ. ἄλ. Ἀπέναντι τοῦ κ. Μαυροκορδάτου ἐκάθητο ὁ μαρκήσιος DE QUEUX DE ST. HILAIRE, πρόεδρος τοῦ των Ἑλληνικῶν γραμμάτων γαλλικοῦ Συλλόγου, διάσημος καὶ ἔνθερος Φιλέλληνας καὶ Ἑλληνιστῆς· δεξιόθεν αὐτοῦ ἐκάθητο ὁ κ. Βίκτωρ Δυρουῶ, ὁ κ. Κορωνιός, ὁ γενικός πρόξενος της Ἑλλάδος κ. Ἐρλάγγερ, ἀριστερότερον δὲ ὁ ἑλληνιστῆς EGGER, ὅστις καίτοι τυλιξὶς ἠθέλησε νὰ παρευρεθῆ εἰς τὴν ἐορτὴν. Ἐκ της ἐν Μασσαλίᾳ ἑλλ. ἀποικίας παρήσαν καὶ δύο μέλη, οἱ κκ. Π. Ζαρίφης καὶ Μιχαὴλ Ροδοκανάκης. Ἐξήκοντα πέντε Ἑλληνες σπουδασταὶ παρακλήθη. Μόγας ἐπαινος ὀφείλεται εἰς τὸν διοργανωτὴν της λαμπρᾶς ταύτης ἐορτῆς, κ. Ἰωάννην Νικολόπουλον, ὅστις οὐδενὸς ἐφείσθη κόπου ὅπως ἡ ἐορτὴ στεφθῆ διὰ πλήρους επιτυχίας, ὅπερ καὶ κατορθώθη. Τὰ παρατεθέντα φαγητὰ ἦσαν λίαν ἐλεγκτὰ, ὁ αἶνος γενναῖος καὶ ἄφρονος. Ἡ στρατιωτικὴ μουσικὴ τοῦ 113<sup>ου</sup> συντάγματος της γραμμῆς ἐπαίναξε κατὰ τὸ διάστημα τοῦ γεύματος διάφορα ἐλεγκτὰ τεμάχια, ἐν πρώτοις δὲ τὸν Ἑλληνικὸν ὕμνον. Περί τοῦ τίλου τοῦ γεύματος ἤρξαντο αἱ προποσεί. Πρῶτος ὁ κ. Μαυροκορδάτος πρόσπειν ὑπὲρ των βασιλέων ἡμῶν καὶ ὑπὲρ τοῦ Προέδρου της Γαλλικῆς δημοκρατίας. Ὁ μαρκήσιος DE QUEUX ST. HILAIRE ἀπήντησεν ἑλληνιστῶς εἰς τὴν πρόποσιν. Ὁ ἱατρὸς κ. Πανᾶς ἐπρότεινε πρόποσιν ὑπὲρ της ἐν Παρισίοις Ἑλληνικῆς ἀποικίας· ἀπήντησεν ὁ κ. Ρενᾶν διὰ λόγου λιαν εὐλόγητον καὶ ἐπευφημηθέντος. Ἀπὸ της ἀρχῆς τοῦ παρόντος αἰῶνος, εἶπεν ὁ διαπρεπῆς συγγραφεύς, πολλὰ ἔλαβον χῶραν ἐπαναστάσεις. Ἡ ἐπαναστάσις της Ἑλλάδος ἦτο πλέον ἢ ἐπαναστάσις, ἦτο ἡ ἐκ νεκρῶν ἀνάστασις. Ἐλλῆνες, ἀγαπᾶτε τὴν Γαλλίαν, καὶ ἔχετε δικαίον ἀγαπᾶτε αὐτὴν πάντοτε, διότι ἡ Γαλλία εἶχεν ἀείποτε πρωτοβουλίας, πολλὰκις μὲν ἀτυχεῖς, ἀλλ' ἀείποτε γενναίας. Ἀγαπήσατε αὐτὴν καὶ μετὰ τὰ ἐλαττώματά της ἀκόμη, διότι μετὰ τὰ ἐλαττώματά

της ἀγαπᾶ τις τὴν ἐρωμένην του." Μετὰ τοῦτο ὁ κ. Μεζιέρ ἀναμνησκόμενος των Ἑλλήνων ἑθελοντῶν, ὅτινες δισχίλιον τὸν ἀρβυλὸν ἔδραμον τῆ 1870 εἰς δόθησαν τῆς ἀγωνιζομένης Γαλλίας. Πολλοὶ αὐτῶν ἐπεσφράγισαν διὰ τοῦ θανάτου των τὴν ἠρωϊκὴν αὐτῶν αὐταπάρνησιν. Ὁ κ. Βλαστός πρόσπειν ὑπὲρ του γαλλικοῦ τόπου· ἀπήντησε δὲ ὁ κ. Δυβερόν. Τέλος ὁ κ. Κορωνιός ἔπειν εἰς τὴν ὑγίαν τοῦ πρῶτου κ. Μαυροκορδάτου. Τοὺς πάντας θαθεῖως συνείκνησεν ἡ ἐπιστολή, ἣν ἀπέστειλεν ὁ γηραιὸς Βίκτωρ Ὀγῶ, ἐμπροσθεῖς νὰ παρευρεθῆ εἰς τὸ συμπόσιον. Ἐκ των τελευταίων γαλλικῶν ἐφημερίδων λαμβάνομεν τὸ καίμενον της ἐπιστολῆς. Ἐχει αὕτη οὕτω·

"Θὰ ἦμαι μεθ' ἡμῶν διὰ της καρδίας. Οὐδεὶς πρέπει νὰ λείψῃ, πανηγυριζομένης της ἑλευθερίας της Ἑλλάδος. Ὑπάρχουσι τίλοι ἱεροί. Ἄλλοτε, ἐν ταῖς ἡμέραις των ἀγῶνων, ἔγραψα τὸν ἐξῆς στίχον, ὁ ἀναμνησκόμενος "τῆ ἡμέρας της νίκης". Ἡ Ἰταλία εἶναι ἡ μήτηρ, ἡ δὲ Ἑλλάς ἡ προμήτωρ.

Βίκτωρ Ὀγῶ."

Περί τὴν ἐνδεκάτην ὡραν της νυκτὸς ἔληξεν ἡ ἑθνικὴ αὕτη ἐορτὴ ἐν Παρισίοις, ἣτις εἰς πάντας τοὺς παρευρεθέντας τὰς λαμπροτέρας ἄφρονες ἐντυπώσεως.

Καὶ ἡ μικρὰ της Λεϊψίας Ἑλληνικὴ ἀποικία ἐτέλεσεν ἀθρόως καὶ ἀξιοπρεπῶς τὴν ἑθνικὴν ἐορτὴν. Μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν ἐψάλη ἐν τῇ ἐνταῦθα Ἑλληνικῇ ναφῇ τοῦ Ἁγ. Γεωργίου δοξολογία, καθ' ἣν ὁ λόγιος ἡμῶν Ἀρχιμανδρίτης, κ. Κωνσταντῖνος Καλοζόμης, ἐξεφώνησε καταλλήλως αὐτοεξέλιον λόγον. Ὁ λόγος οὗτος παρέστησε λιαν εὐλόγητος τὴν διττὴν της ἐορτῆς σημασίαν, τὴν τε θρησκευτικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν, καὶ διὰ ὡραίων χωρημάτων ἐξεκίνησε τὸν εὐαγγελισμόν της ἐλευσεως του Σωτῆρος ἐν τῇ κόσμῳ ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἀναγέννησιν του ἔθνους ἡμῶν. Μετὰ μεσημβρίαν δὲ, τοῦ καιροῦ ὄντος ὄλιος ἑσπρινῶ, οἱ ἐνταῦθα Ἑλληνες μετέδρασαν εἰς τερπνοτάτην ἐσχῆν, μίαν περίπου ὡραν της πλεως ἀπέχουσαν, ἐνθα ἐν εὐθύμῳ διήλθον συναστροφῆς εὐχόμενοι ὑπὲρ της εὐμερίας καὶ προόδου της φίλης ἡμῶν πατρίδος καὶ σύμπατος του Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Ἐνθερος, ὡς πάντοτε, πατριώτης ὁ φιλότιμος νέος κ. Κ. Κολιτάτος συνετέλεσε τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἐπιτυχίαν της ἐορτῆς.

Ἐκ τηλεγραφημάτων μανθάνομεν ὅτι καὶ ἐν Ἀθήναις μετὰ πολλοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἐτελέσθη ἡ ἑθνικὴ ἐορτὴ. Οἱ βασιλεῖς ἠκροάσαντο της δοξολογίας ἐν τῇ ναφῇ της Μητροπόλεως, μεθ' ὁ παρευρεθησαν εἰς τὰ ἔγκλινα της Ἐκθέσεως των ἑθνικῶν μνημείων. Ἡ πόλις ἐφωταγωγῆθη τὸ ἑσπέρας, ἡ συρροὴ των ξένων ἦτο μεγάλη.

**ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΑ.**

Εὐριπίδου Ἐκθή ὑπὸ Νικόλαου Γ. Δοσίου Δ. Φ. Ἐν Γαλαζῖφ 1884. — Ὁ εὐπαίδευτος καθηγητῆς του ἐν Γαλαζῖφ Ἑλλῆνας Ἐκπαιδευτηρίου Α. Βενιέρη, κ. Ν. Δόσιος ἐξέδωκε πρῶτος διβλίον χρησιμώτατον, ἰδίως τοῖς καταγινόμενοις εἰς τὴν μελέτην των ἀρχαίων ἡμῶν τραγικῶν ποιητῶν. Εἶναι τοῦτο ἡ Ἐκθή του Εὐριπίδου μετὰ ἐξηγήσεως κατὰ λέξιν, ὅπερ μὲγάλως διευκολύνει τὴν ἐννοιαν του καίμενον. Ὁ Πρόλογος περιέχει τὴν ὑπόθεσιν του δράματος· τὸ β' μέρος τὸ χειρόγραφον της ψυχαιωγίας του Λάμπρου Φωτιάδου· τὸ γ' μέρος περιέχει τὸ

δρᾶμα μετὰ της ὑπὸ τὸ καίμενον ἐξηγήσεως, καὶ τὸ Παράρτημα σπουδαιότητας σημειώσεως καὶ σχόλια. Κοσμεῖται τὸ διβλίον διὰ της εἰκόνας του ἀειμνήστου διδασκάλου Λάμπρου του Φωτιάδου. Τῶ φίλῳ ἡμῶν καθηγητῆ τὰ συγχαρητήρια ἡμῶν ὀμοῦ μετὰ της εὐχῆς, ὅπως τὴν Ἐκθὴν παρακολουθήσωσιν ἐν θραξεί καὶ ἄλλα των ἀρχαίων ἀριστοτεχνικῶν της δραματικῆς τέχνης.

Ἀλεξανδρινὸς Διάκοσμος, ἦτοι Πίνακες των ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀκμασάντων Ἑλλήνων καὶ Ἑλληνιστῶν ὑπὸ Δ. Ἱ. Οἰκονομοπούλου, ἱατροῦ. Τόμ. Α. Τμήμα α'. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ 1884. — Διὰ του προκειμένου διβλίου ὁ κ. Δ. Οἰκονομοπούλος προσφέρει ἡμῖν διβλίον πλήρες ἐνδιαφέροντος, διότι οὐ μόνον περί χῶρας γράφει στενῶς πρὸς των Ἑλληνομῶν συνδουμένης, ἀλλὰ καὶ περί πραγμάτων ὀλίγον ἔτι μελετηθέντων ἢ καὶ ἐντελῶς ἀγνωστων. Ἡ γλῶσσα εἶναι καθαρά καὶ εὐληπτος, ὅπερ εἶναι μέγιστον προτέρημα διὰ τοιαῦτα διβλία, προωρισμένα νὰ διαδοθῶσιν εἰς εὐρύτερους ἀναγνοσῶν κύκλους.

Τὰ μνημεῖα των Ἀθηνῶν ὑπὸ Παν. Γ. Καστροφινίου. Ἐν Ἀθήναις 1884. — Εἶναι τὸ διβλίον τοῦτο σύντομος ἱστορικὴ καὶ ἀρχαιολογικὴ περιγραφή των μνημείων των Ἀθηνῶν, εὐχρηστοτάτη διὰ των ἐπιθυμοῦντα νὰ διδαχθῆ περί των μνημείων τούτων, τὰ ὅποια καὶ ἐν ἐρείπειῳ εἶτι καίμενα διεγείρουσι τὸν θαυμασμόν παντός ἐπισκοπετομένου τὰς Ἀθήνας. Ὁ συγγραφεύς, Ἀθηναῖος ὢν καὶ νέος εὐπαίδευτος, ἦτο καταλλήλως πρὸς ἐκτέλεσιν του ἔργου τούτου — καὶ πράγματι καλῶς τὸ ἐτέλεσε· μίαν μόνην ἐκφράζομεν λύπην, ὅτι ἡ περιγραφή εἶναι ὑπὲρ τὸ δέον σύντομος καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀφίνει ἡμῖν μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἀνεκλήρωτον κάπως τὸν πόθον νὰ μάθωμεν καὶ ἄλλα τινὰ περί των ἀριστοτεχνικῶν τούτων της ἀρχαίας Ἑλληνικῆς ἀρχιτεκτονικῆς.

Σαϊεπίριου Ὁ Ἐμπορος της Βενετίας. Κομψοδία μετᾶφρασις Δημητρίου Βικέλα. Ἐν Ἀθήναις 1884. — Ὁ ὡς μεταφραστής των δραμάτων του Σαϊεπίρου εὐδοκίμως ἦδη παρ' ἡμῖν γνωστός κ. Δ. Βικέλας ἐπέβληθη ἐσχάτως καὶ της μεταφράσεως της λαμπρᾶς ταύτης σαϊεπριεῖου κομψοδίας, ἣν καὶ πρό τινος εὐγνωσίσουσιν. Ἀναγνώσαντες αὐτὴν πολλὰκις ἐν τε τῇ πρωτοτύπῳ καὶ ἐν γαλλικαῖς καὶ γερμανικαῖς μεταφράσεσι, μεγάλως ἐχάρημεν ἰδόντες καὶ ἑλληνικὴν μετᾶφρασιν ἐπιτυχῆ τοσοῦτον. Τὸ ἔργον δὲν ἦτο εὐκόλον, τὸ ὁμολογοῦμεν· καὶ ὅμως ὁ κ. Βικέλας κατόρθωσε μετὰ πολλῆς ἐπιδειξιότητος νὰ ὑπερικήσῃ τοὺς πολλοὺς σκοπέλους· ὅτι δὲ μετεχειρίσθη τὴν ἀπλήν, τὴν λαλουμένην γλῶσσαν θεωροῦμεν ὡς μέγα της μεταφράσεως προτέρημα, διότι ἄλλως ἡ εὐληπτος ἐξελληνίσαι δὲν ἐπετοχῆναιτο.

Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος, Τόμ. ἰδ'. 1879—80. Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1884. — Ὁ κομψότατος οὗτος καὶ ὀγκώδης τόμος, ὅστις πολλὸν ἐβράδουε νὰ δημοσιευθῆ πρὸς μεγάλην τὸν παρακολουθόντων τὰ ἔργα του ἐγκρίτου Συλλόγου λύπην, περιέχει ἄφρονον ὄλην, τὰ μάλιστα ἐνδιαφέρουσαν· ἰδίως δὲ ἐφεύκτους τὴν προσοχὴν ἡμῶν τὸ παράρτημα των ἐν λόγῳ τῶν ὄρων, τὸ περιέχον τὴν Κωνσταντινουπόλεως καὶ πέντε πίνακας, ἐν οἷς ἐν ἐπιτυχεῖ ἐπιγραφαῖς παρίστανται διάφορα αὐτῶν μέρη. Χάριν περιεργίας ἀναφέρομεν των εἰκόνων τούτων τὰς ἐπιγραφάς. Ὑπόγειον Βασιλείου καὶ Κωνσταντίνου — Πόλη δευτέρου —

Γεθῆ Κουλέ — Σηλυβρί Καπουσοῦ — Πόλη Τρίτου — Μεθλεσθῆ — χανὲ Καποῦ — Πόλη Γεωργίου — Τόπ Κοποῦ — Σουλοῦ Κουλέ — Πόλη Πουσαίου — Ἐδιρνε Καπουσοῦ — Τεκὸρ Σαράι — Παραπόρτιον Καλλινίκου — Ἐγρητῆ Καποῦ — Πόργος κλιμακωτός — Εἰρκτῆ Ἀνεμά — Λεόντιον τεῖχος — Εὐλοπόρτα.



Αἴνιγμα 180.  
Εἶμαι θουόν της Ἀττικῆς ὀλόκληρον, ὦ φίλε, Ἀρχαῖον καὶ πολυτίμον, ὡς του Διὸς αἰ στήλαι. Τὴν κεφαλὴν μ' ἂν θουλήθῃς νὰ ἴδῃς κεκομμένην, Ἐγχεις ὑποδαίρεισιν του χρόνου ἐπομένην. Μὲ διπλὴν κάραν, ἦν τινα πάλιν ἂν ἀφαιρέσῃς, Πόλιν μικράν Ἑλληνικὴν θὰ ἔχῃς εἰς τὴν μέσῃ, Ἐν ἣ δὲ ἄμαρτήματα του βίου καὶ ἀνοίας. Πληθρόνους τόσα πλάσματα, ὡς φόρον, τυραννίας. Ἐκ τρίτου δὲ ὡς δῆμος ἂν μ' ἀποκεφαλίσῃς, Ἀθάνατος ὡς Κέβερως δὲ εἶμαι θὰ γενήσῃς — Ἄσθος γλυκὺ καὶ εὐσμοῖον τότε θὰ καταντήσω, Κ' εἰς δεσποτινὸς τρυφερὰς τὸ στήθος θὰ καθήσω. Τὴν τελευταίαν κεφαλὴν ἂν πάλιν μοι ἐγγίσῃς, Τὸν ἑαυτὸν σου παρευθὲς ἔκθαμβος θ' ἀντικρύσῃς. Δ. Κ. ἐν Μανσοῦρῳ.

Αἴνιγμα 181.  
Ἐντὸς των σπλάγγων ἀνθρωποῖ  
Τῆς γῆς μ' οἰκοδομοῦσι,  
Κ' οἱ ἴδιοι τὸ αἷμά μου  
Ὡς νέκτωρ τὸ ῥοφουσι.  
Ἄνευ τραχῆλου, κεφαλῆς  
Ἄν, φίλε, μὲ ἀφῆσῃς,  
Πετῶ, γίνομαι ἄφαντος,  
Μάτην θὰ με ζητήσῃς.  
Ὅταν παρέλθῃ ὁ γεμῶν  
Ἐνθους θὰ ἀναζήσω,  
Καὶ σὲ καὶ τὴν ὑψηλίον  
Πᾶσαν θὰ χαιρετίσω.  
Ἄνευ ποδῶ καὶ κεφαλῆς  
Ἐν τούτοις δὲν πεθαίνομαι,  
Ἄλλὰ ὡς μήτηρ των θεῶν  
Διὰ παντός θὰ μένω.  
Ν. Γ. Μ. ἐν Βερδιάνσκα.

Αἴνιγμα 182.  
Μέγα τὸ ὄλον μου εἶνε  
Καὶ ἐπίσημον ὄρος της γῆς.  
Πλὴν ἀκέφαλον, μένει ἐν ζῶον,  
Καὶ γνωστὸν τοῖς ἀπλοῖς χωρικοῖς.  
Ὁ αὐτός.

Πρόβλημα 183.

πί	ἴ	ρά	νω	ὄς	σθέ	μα
νη	τος	κῆ	ἀν	αὐ	ὄμ	ρίς
τέ	παι	θῶ	ὄ	θρός	ον	τί
νί	αὐ	τω	λω	σος	νος	κη
οὐ	θος	δῶ	συ	τλος	ἴ	ἄρ
δοῦς	λὸς	μα	ρον	μα	ἴ	ἄ
			λος	ρα		

Διὰ των συλλαβῶν τούτων σχηματισθῆσαν 22 διασάλλοι λέξεις, ὡν τὰ ἀρχικά στοιχεῖα καταλλήλως τῆμενα σχηματίζουσι γνωστὸν τι γνωμικὸν περιώνυμον ῥήτορος.

Ὁ αὐτός.  
Πρὸβλημα 184.  
Πῶς ἠδυνήθησαν δύο φίλοι νὰ μοιρασθῶσιν ἐξ ἴσου 8 ὀκάδας αἶνου, ὡς ἔλαβον ἐντὸς ἀγγείου, μὴ ἔχοντες δὲ ἄλλα ἀγγεῖα ἐκτὸς του, ἐν ᾧ ὁ αἶνος καὶ ἕτερα δύο κενὰ, ὡν ἐν 5 καὶ ἕτερον 3 ὀκάδων χωρητικότητος;  
Ἰω. Κ. Γρουμπὸς ἐν Γαλαζῖφ.

Αἴνιγμα 176. Αἴνιγμα 177.  
ΤΙΓΡΙΣ — ΡΙΣ. ΛΕΩΝΙΔΑΣ.  
Αἴνιγμα 178. ΑΣΤΑΚΟΣ.  
Πρόβλημα 179.  
Ὅλα τὰ χρήματα ἦσαν Δρχμ. 13,697.  
των ἑαυτῶν ἐπέδ. Α. Δουρῆ, Β. Δουρῆ, Σινὸν.  
Ὁ πρῶτος Δρχμ. 4,185 + 1,240 = 5,425.  
Ὁ δευτερος „ 2,790 + 1,240 = 4,030.  
Ὁ τρίτος „ 1,860 + 1,240 = 3,100.  
Αἱ δαπάναι του συμποσίου . . . 1,142.  
Τὰ μέχρι του συμποσίου ἐν τῇ κίβωτῳ χρήματα Δρ. . . 13,697

Ἐλεσαρ· τὰ 171. 172 ὁ κ. Ἀλέξανδρος Βασιλειάδης ἐν Ἀδριανουπόλει· τὸ 176 ὁ κ. Ἰω. Ν. Φουσκάκης ἐν Γαλαζῖφ· τὰ 176. 177 ὁ κ. Γ. Πίπτας ἐν Ὀδησσῷ· τὸ 177 ἡ Κυρία JAMES Y. GIBSON ἐν Tunbridge Wells της Ἀγγλίας· τὸ 1879 ὁ Κύριος Ν. Bridgος ἐν Ἀρστωλοδάμῳ, Ἰ. Μ. Α. ἐν Αὐδινῷ, Μ. Παφῆ ἐν Γαλαζῖφ, καὶ ἡ Κυρία Ἑλένη Ἐλευθεριάδου ἐν Κωνσταντινουπόλει.



Κ. Ν. Δ. εἰς Γαλαζῖφ. Ἡ παραγγελία ὡμῶν ἐτετέλεσθη. Τὴν εἰκόνα καὶ βιογραφίαν θέλομεν δημοσιεύει προσεχῶς. Εὐχαριστοῦμεν. — κ. Ι. Β. εἰς Κωνσταντινουπόλει. Τὰ παραγγελλόμενα περιλαμβάνματα του Ἑσπεροῦ ἀποσταλῆσονται ἡμῖν ἅμα ἐμβάσει τὸ τίμημα αὐτῶν. Ὡς ἐλέπετε ἐν τῇ σήμερον δημοσιευομένη ἀγγελίᾳ τὸ μέτρον εἶναι γενικόν. — κ. Μ. Κ. εἰς Ἀθήνας. Ἀρρομῶνον του δ' ἔτους του Ἑσπεροῦ τὴν 113 προσεχῶς Μαῖου θέλομεν ἀποστείλει τὰ φυλλάδια εἰς τὰς σημειωθείσας διευθύνσεις. Οἱ δύο πρῶτοι τόμοι εἶναι ἔτοιμοι καὶ δεδεμένοι· περὶ τὰ τέλη Μαῖου θέλει εἶσθαι δεδεμένοι καὶ ὁ γ' τόμος. — κ. Ν. Γ. Μ. εἰς Βερδιάνσκα. Τὰ αἰνίγματα ὡμῶν εἰσὶν ἐπιτυχῆ καὶ δημοσιεύονται καθ' ἡμέραν καθ' ἕνα ἐπιτρέπει ὁ γῶρος. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν φροντίαν. — κ. Ι. Β. εἰς Σαϊεπίριον. Μὴ λησμονήσετε νὰ μᾶς εἰδοποιήσῃτε ἐγκαιρῶς. — κ. Κ. Κ. εἰς Γαλαζῖφ. Ἐνεγράψαμεν ὁμάς συνδρομητῶν· θέλετε λάβει τακτικῶς τὰ τεύχη. — κ. Ι. Β. εἰς Βραζιλίαν. Ἐγχετε δικαίον· θέλομεν φροντίσει.



ΤΙΜΗ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΩΣ 50 ΦΟΙΝ. ΤΟΝ ΣΤΙΧΟΝ. — ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ELSTER-STRASSE 19. LEIPZIG.

Παρακαλούνται οί επιστέλλοντες πρὸς τὸν Ἑσπερον νὰ πέμπωσι τὰ χειρόγραφα καθαρῶς γεγραμμένα, τὰ ὅποια δημοσιευόμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται.

### ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΩΝ ΑΤΜΟΠΛΟΙΩΝ ΤΟΥ ΕΝ ΤΕΡΓΕΣΤΗ ΑΥΣΤΡΟ-ΟΥΓΓΡΙΚΟΥ ΛΟΪΑ.

Ἐναχωρήσεις ἐκ Τεργέστης·

**ΓΡΑΜΜΗ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ ΙΝΔΙΩΝ ΚΑΙ ΚΙΝΑΣ** (διὰ τῆς διώρυγος Σουέζ), εἰς Χόγκ-Κόγκ, διὰ Βρεντησίου, Πόρτο-Σαῖδ, Ἄδεν, Βομβάης, Κολόμβου, Πέναγγ καὶ Σιγκαπώρης τῆ α'. ἐκάστου μηνὸς εἰς τὰς 4 μ. μ.

Εἰς Καλκούτταν διὰ Πόρτο-Σαῖδ, Σουέζ, Ἄδεν καὶ Κολόμβον τῆ 15 Ἰανουαρίου, 15 Φεβρουαρίου, 15 Μαρτίου, 15 Ἀυγούστου, 15 Σεπτεμβρίου, 15 Ὀκτωβρίου, 15 Νοεμβρίου καὶ 15 Δεκεμβρίου εἰς τὰς 4 μ. μ.

Ἐπὶ τῆς γραμμῆς Τεργέστης-Βομβάης τὰ ἀτμόπλοια θέλουσι διανῆαι 10 μίλια τὴν ὥραν, μεταξύ δὲ Βομβάης καὶ Χόγκ-Κόγκ 9 μίλια.

**ΓΡΑΜΜΗ ΑΙΓΥΠΤΟΥ.** Ἐκάστην Παρασκευὴν εἰς Ἀλεξάνδρειαν διὰ Κερκύρας (συγκοινωνία πρὸς τὸ Πόρτο-Σαῖδ καὶ τὴν Συρίαν).

**ΓΡΑΜΜΗ ΑΝΑΤΟΛΗΣ.** Ἐκάστην Τρίτην εἰς τὰς 4 μ. μ. εἰς Ἑλλάδα μέχρι Σμύρνης, ἐναλλάξ διὰ Φιουμίου, Βρεντησίου, Πειραιῶς, καὶ διὰ Ἀγκῶνος κτλ.

Τὴν Τετάρτην (ἐκάστην δευτέραν Τετάρτην ἀπὸ 10 Ἰανουαρίου) τῆ 6 μ. μ. εἰς Φιόμιον, Κέρκυραν, Πάτρας, Κατάκωλον, Καλάμας, Πειραιᾶ, Θεσσαλονίκην, Θεσσαλίαν μέχρι Κωνσταντινουπόλεως.

Τὸ Σάββατον τῆ 2 μ. μ. εἰς Κωνσταντινούπολιν μετ' προσέγγισιν εἰς Κέρκυραν καὶ Πειραιᾶ· εἶτα δὲ ἐκ Πειραιῶς εἰς Σύρον, Κρήτην, Σμύρνην, Συρίαν, Θεσσαλίαν, καὶ διὰ Κωνσταντινουπόλεως εἰς τοὺς λιμένας τοῦ Εὐξείνου Πόντου (τῆς μαῦρης Θαλάσσης) καὶ τοῦ Δουνάβεως.

**Εἰς ΤΥΝΙΔΑ** κατὰ δεκαπενθημερίαν, τὴν Πέμπτην ἀπὸ τῆς 4 Ἰανουαρίου εἰς τὰς 4 μ. μ. διὰ Ἀγκῶνος, Βάρης, Βρεντησίου, Μεσσήνης, Κατάνης, Συρακουσῶν καὶ Μερίτης (Συγκοινωνία ἐν Ἀγκῶνι διὰ Φιόμιον καὶ ἐκ Φιουμίου).

Εἰς **ΔΑΔΑΜΑΤΙΑΝ** τὴν Τρίτην, Πέμπτην καὶ Σάββατον ἐκάστης ἑβδομάδος.

Πλεονέκτημα πληροφορίας δίδει ἡ ἐν Τεργέστη Διεύθυνσις καὶ τὸ Γενικὸν Πρακτωρεῖον τοῦ αὐστρο-ουγγρικοῦ Λοῦδ ἐν Βιέννῃ (Schwarzenberg-Platz αρ. 8).

1209

**Selbstthätige Zimmerfontaine**  
mit Blumentisch und Aquarium  
**Neu!** **Originell!**

Vorzüglichste Leistung **Eleganteste Ausführung.**



Die Triebwerke  
gibt ich auch  
zu schon vor-  
bandenen  
Aquarien  
wie zu  
Springbrunnen  
für

Landhäuser  
Besitzer von  
Villen oder  
allein als  
Illustrirte  
Prospecte  
gratis und  
franko.

LOUIS HEINRICI-ZWICKAU/S.



VON

**F. Krietsch, Wurzen/S**

anerkannt vorzüglichster Qualität in 100 verschiedenen Sorten.

Musterfortimente zu 3, 6 und 9 Mark empfohlen. Preislisten sowie Prospekte über Beschaffenheit, Nützlichkeit und Verwendung der Biscuits werden auf Wunsch franco übersandt.

VERTRIEBEN DURCH ALLE GROSSEWAARENHANDLUNGEN

ΕΥΡΗΠΙΔΟΥ

ΕΚΑΒΗ

μετὰ ψυχαγωγίας ἐξ ἰδιογράφου

**ΛΑΜΠΡΟΥ ΤΟΥ ΦΩΤΙΑΔΟΥ**

καὶ νεωτέρων ἐξηγητικῶν σχολίων καὶ σημειώσεων

ὑπὸ

**ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ. ΔΟΣΙΟΥ. Δ. Φ.**

(Μετὰ εἰκόνας τοῦ Λάμπρου Φωτιάδου).

EN ΓΑΛΑΖΙΩ.

1884.

**Ο ΣΩΚΡΑΤΗΣ**

ΚΑΙ

**ΤΑ ΚΑΘ' ΗΜΑΣ.**

Θεολογία τοῦ Σωκράτους. Τὸ περὶ προνοίας δόγμα.

Πραγματεία γαλλιστὶ συγγραφεῖσα

ὑπὸ

**Γουσταύου Δ' Ἐιχθαλ.**

Ἐξελληνισθεῖσα δὲ μετὰ προσθήκης ἐν παραρτήματι τῶν Ἀπομνημονευμάτων τοῦ Ξενοφώντος

ὑπὸ

**ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΒΑΛΕΤΤΑ.**

EN ΛΕΙΨΙΑ. 1884.

W. DRUGULIN.



**ΤΟ ΠΕΡΙΚΑΛΥΜΜΑ ΤΟΥ ΕΣΠΕΡΟΥ.**

Ἐκαστον τῶν κομψῶν τούτων καὶ ἐπιχρῶσεων περικαλυμμάτων τιμᾶται μαρκῶν 5 (ἤτοι φράγκων 6.25) καὶ ἀποστέλλεται ἐλεύθερον ταχυδρομικοῦ τέλους.

Ἐπειδὴ κατὰ τὰ δύο πρῶτα ἔτη τινὲς τῶν Κυρίων συνδρομητῶν ἠμέλησαν νὰ ἐμβάσωσι τὸ τίμημα τῶν παραγγελθέντων περικαλυμμάτων, καὶ ὡς ἐκ τούτου προέκυψεν ἐπαισθητὴ ζημία, ἡ Διεύθυνσις ἔλαβε τὸ γενικὸν μέτρον νὰ μὴ ἀποστέλλῃ τοῦ λοιποῦ ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει περικάλυμμα ἄνευ τῆς προκαταβολῆς τοῦ τιμήματος αὐτοῦ.

Συντάκτης· Δρ. I. ΠΕΡΒΑΝΟΓΛΟΣ ἐν ΛΕΙΨΙΑ. ELSTER-STR. 19.

Χαρτοπωλεῖον· Β. ΣΙΓΙΣΜΟΥΝΔΟΥ ἐν Βερολίῳ, Φραγκοφόρτη καὶ Λειψία. — Τύποις· Γ. ΔΡΟΥΓΟΥΛΙΝΟΥ ἐν Λειψία.